

RIEC

Noord-Nederland

Jaarverslag 2023

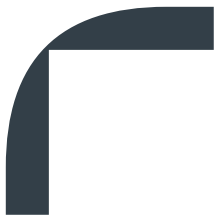
Samen slimmer tegen
ondermijnende criminaliteit

Inhoud

1. Terugblik 2023	4
2. Het RIEC Noord-Nederland	6
2.1 Versterkingsplan - Uitvoeringskracht partners	6
2.2 RIEC-bureau	8
3. Integrale aanpak van inhoudelijke thema's	10
3.1 Inleiding	10
3.2 Versterkingsprogramma	12
3.3 Convenantthema's en handhavingsknelpunten	22
4. Bestuurlijke aanpak	31
5. Bedrijfsvoering	34
5.1 Informatiebeveiliging en privacy	34
5.2 Communicatie en evenementen	34
5.3 Huisvesting	35
6. Bijlagen	36

Terugblik 2023

Ondermijnende criminaliteit bedreigt onze maatschappij en rechtsstaat. De RIEC-partners hebben als doel door samenwerking slimmer en sterker te zijn tegen ondermijning. Dat gebeurt onder andere door een gezamenlijk beeld te vormen en interventies op elkaar af te stemmen. Samen zetten de partners ook in op het vergroten van kennis, weerbaarheid en bewustwording. Partners worden daarbij ondersteund door het RIEC-bureau.

Het resultaat van deze samenwerking in 2023 kunt u lezen in dit jaarverslag van het RIEC Noord-Nederland. Hierin wordt teruggeblikt op wat er het afgelopen jaar is gedaan als het gaat om de (integrale) aanpak van ondermijning in de regio. Ik licht hier alvast een aantal resultaten uit:

- verbeterd zicht op problematiek in bijvoorbeeld de havens door het uitvoeren van havenscans;
- positieve reacties die worden ontvangen op de aanpak 'Samen sterk voor een veilig buitengebied' die wordt uitgerold in de regio;
- de organisatie van in totaal ruim 100 verschillende evenementen, bewustwordingssessies en werksessies;
- het aantal docenten, jongeren en hun ouders en professionals dat wordt bereikt met de leerlijn weerbare jeugd, voorlichting over 'de kosten van het snelle geld' en de escaperoom;
- de start van het Bestuurlijk Ondersteuningsteam (BOT) in het najaar dat al in ca. 30 dossiers ondersteuning heeft geboden aan verschillende gemeenten;
- de ontwikkeling van een VR-experience 'Arbeidsuitbuiting' in samenwerking met het Zorg- en Veiligheidshuis Groningen;
- en ten slotte de oplevering van 136 interventie adviezen en een totaalbedrag van € 1.123.600 aan afgepakte gelden.

Deze resultaten maken zichtbaar dat de aanpak van ondermijning in de regio Noord-Nederland in een stroomversnelling is gekomen. Dat is mede te danken aan de toekenning van het Ministerie van Justitie en Veiligheid (J&V) van structurele middelen voor het RIEC-bureau en de regionale versterking. Dit gaat samen met de beweging van het lokale bestuur om gezamenlijke normen en een gezamenlijke aanpak vast te stellen om ondermijning tegen te gaan. Een mooie ontwikkeling, waarbij het de kunst is elkaar vast te houden!

Dat alles in een wereld die niet stilstaat en waar de partners nog altijd geconfronteerd worden met grote maatschappelijke ontwikkelingen, die bovendien impact kunnen hebben op de aanpak van ondermijning omdat zij daar een gelegenheid voor bieden. Zoals de toestroom van vluchtelingen en arbeidsmigranten die kwetsbaar zijn voor uitbuiting.

Zoals u zult lezen is er, met dank aan alle gemotiveerde en enthousiaste medewerkers die betrokken zijn bij de regionale integrale aanpak, enorm veel werk verzet. Ik ben er van overtuigd dat het werk in 2024 met diezelfde energie en betrokkenheid wordt voortgezet, zodat ik ook volgend jaar weer met trots de resultaten aan u aan kan bieden.

Sybrand van Haersma Buma,

voorzitter Stuurgroep RIEC Noord-Nederland

2. Het RIEC Noord-Nederland

2.1 Versterkingsplan - Uitvoeringskracht partners

Om de samenwerking te laten slagen, wordt door alle partners inzet gepleegd. Vrijwel alle partners hebben echter te maken met capaciteitsproblemen. Medewerkers die worden ingezet voor de RIEC-samenwerking moeten dit vaak doen naast andere werkzaamheden. Om betrouwbare partners te kunnen zijn en de gedeelde ambities ook daadwerkelijk te kunnen uitvoeren is binnen de partnerorganisaties structurele geormerkte capaciteit nodig. Deze wordt gerealiseerd met de extra structurele middelen voor regionale versterking van de aanpak van ondermijning. In 2023 zijn deze middelen benut voor de aanstelling van:

Een liaison bij de politie die verbindingen legt en onderhoudt, zowel binnen de politie-organisatie als met partners in het samenwerkingsverband. De liaison is gestart in het najaar van 2023;

Twee beleidsmedewerkers RIEC bij het Openbaar Ministerie (OM) die zich volledig toeleggen op werkzaamheden vanuit het OM binnen het samenwerkingsverband, zoals deelname aan Regieteam en participatie in de drie Districtelijke Integrale Ondernijningsoverleggen (DIO's), maar ook verschillende RIEC-projecten;

Twee analisten RIEC bij de Belastingdienst die onder meer zijn ingezet in de DIO's en op verschillende RIEC-projecten. Deze medewerkers zijn gestart in het najaar van 2023;

Twee projectleiders ter ondersteuning van de integrale aanpak in de havens van Harlingen en de Groninger zeehavens. De projectleiders faciliteren de integrale samenwerking, jagen deze aan en leggen de verbinding tussen de verschillende partners. De projectleiders zijn aangesteld bij de havengemeenten.

Bestuurlijk ondersteuningsteam

Om gemeenten en provincies in de uitvoering te ondersteunen is in het versterkingsplan bepaald dat een Bestuurlijk ondersteuningsteam (BOT) wordt opgezet. Afgelopen jaar heeft de kwartiermaker van het BOT geïnventariseerd waar de specifieke behoeften van gemeenten en provincies liggen om ondersteund te worden bij het beter op orde krijgen van de basis. Begin november is deze inventarisatie en het inrichtingsplan voorgelegd aan het regieteam en is positief besloten tot de vorming van het BOT.

Vooruitlopend op het vaststellen van het inrichtingsplan zijn in het najaar drie bestuurlijke experts gestart welke ondersteuning hebben geboden aan verschillende gemeenten en provincies. Dit heeft geresulteerd in 30 dossiers waarin ondersteuning is geboden. Voorbeelden van deze ondersteuning zijn het opstellen van een plan van aanpak ondermijning, adviesaanvragen met betrekking tot integrale controles, opzetten van een lokaal informatieoverleg, ondersteuning bij de provinciale normstellingen/aanpakken en het beoordelen van een Algemene Plaatselijke Verordening (APV) op ondermijningsproof zijn. Daarnaast zijn door de trainer 'bestuurlijke controles en interventies' meerdere trainingen verzorgd voor boa's in het herkennen van ondermijning en hoe hier mee in de praktijk om te gaan.

Ondermijningsacademie

Nadat in de eerste helft van 2023 samen met een gemeentelijke klankbordgroep de doelstellingen en voorwaarden zijn afgestemd, is in september gestart met de ondermijningsacademie. Drie trainees zijn bij gemeenten aan de slag gegaan en werken mee in de bestuurlijke aanpak van ondermijning. Naast het opdoen van werkervaring volgen ze één dag in de week een opleidingsprogramma over ondermijning en de aanpak ervan bij het RIEC Noord-Nederland. Hierbij krijgen ze onder andere colleges over ondermijnende criminaliteit en de juridische basis voor gegevensuitwisseling. Ook voeren de trainees opdrachten uit waarbij de theoretische kennis wordt toegepast op de gemeente waar ze werken. Daarnaast zijn er werkbezoeken georganiseerd bij RIEC-partners, zoals de Fiscale inlichtingen- en opsporingsdienst (FIOD) en de politie. De begeleiding van de trainees vond/vindt plaats vanuit het RIEC-bureau.

2. Het RIEC Noord-Nederland

2.2 RIEC-bureau

De formatie van het RIEC-bureau bestond in 2023 uit:

9 projectleiders/bestuurlijk experts/accountmanagers, waaronder één Bibob expert en één coördinator. Via een addendum bij het jaarplan zijn hier met ingang van de zomer, voor de duur van één jaar, twee tijdelijke bestuurlijk experts aan toegevoegd;

11 analisten, waaronder één coördinator;

het MT (hoofd RIEC en manager ondermijning) en staf bestaande uit: juridisch beleidsmedewerker, communicatieadviseur, evenementenmedewerker, medewerker beleid & bedrijfsvoering, officemanager en een adviseur ICT en casuïstiek. In 2023 zijn daarnaast twee tijdelijke evenementenmedewerkers ingezet ter ondersteuning van de diverse evenementen en activiteiten op de versterkingsprogramma's en een tijdelijke communicatiemedewerker voor vormgeving en het ontwikkelen van communicatietools.

Vanuit de versterkingsmiddelen zijn de volgende functies aan het RIEC-bureau toegevoegd:

3 programmaregisseurs die zorgen voor integrale regie op het programma (Havens, Buitengebied, Jonge aanwas) waar zij verantwoordelijk voor zijn. Dit is nodig om overzicht te houden over de integrale samenwerking en ervoor te zorgen dat activiteiten in verbinding met elkaar worden ingezet;

één kwartiermaker internationalisering voor het inventariseren en onderzoeken van de behoefte en mogelijkheden voor grensoverschrijdende samenwerking binnen de thema's Havens en Buitengebied.

3. Integrale aanpak van inhoudelijke thema's

3.1 Inleiding

Naast het versterken van de uitvoeringscapaciteit bij partners zoals in paragraaf 3.1 wordt beschreven, vindt de regionale versterking plaats via een integrale aanpak op aangewezen thema's. Het afgelopen jaar is intensiever ingezet op de door de Stuurgroep RIEC Noord-Nederland (hierna: Stuurgroep) aangewezen bestuurlijke focusthema's (Zee)havens, Buitengebied en Jonge aanwas. Daarnaast is inzet gepleegd op de convenantthema's en door de Stuurgroep vastgestelde handhavingsknelpunten. Voor alle thema's geldt dat de aanpak plaatsvindt overeenkomstig de drie uitgangspunten die door de Stuurgroep zijn vastgesteld: versterken informatiepositie, bewustwording & weerbaarheid en advies & ondersteuning.

In 2023 heeft het RIEC Noord-Nederland van het Ministerie van Justitie en Veiligheid middelen ontvangen voor de regionale versterking van de integrale aanpak van ondermijning. Deze middelen zijn overeenkomstig het regionale versterkingsplan 2022 e.v. onder andere benut voor de aanpak van de door de Stuurgroep vastgestelde bestuurlijke focusthema's. In het versterkingsplan is aangegeven wat het samenwerkingsverband op hoofdlijnen zou willen bereiken en wat nodig is om dit te realiseren. In de paragraaf 3.2 wordt beschreven welke activiteiten zijn verricht en met welk resultaat.

In paragraaf 3.3 wordt beschreven welke inzet gepleegd is als het gaat om de convenantthema's en regionale handhavingsknelpunten en wat hiervan de resultaten zijn. Deze activiteiten zijn gefinancierd vanuit de structurele middelen voor het RIEC-bureau en de eigen financiële bijdrage van de convenantpartners aan het samenwerkingsverband. Daarbij wordt opgemerkt dat het thema 'drugscriminaliteit' (waaronder hennep en synthetische drugs) niet terug komt onder de beschrijving van de convenantthema's omdat de aanpak hiervan als rode draad door de focusthema's heenloopt.

In dit hoofdstuk zijn de projecten die door partners zijn opgezet met behulp van het surplus aan incidentele middelen niet meegenomen. Een aparte eindverantwoording over de inzet van deze middelen in de periode 2019 t/m 2023 is opgenomen als bijlage bij dit jaarverslag.

in de media:

4 februari 2023

Drenthe wil vuist maken tegen slinks opererende criminelen: 'Het gebeurt onder je ogen'

6 april 2023

Middelbare scholieren in Dokkum leren spelenderwijs over de gevaren van georganiseerde misdaad: 'Laat het ze maar zien!'

28 november 2023

Burgemeester Buma sluit makelaarskantoor in Leeuwarden wegens hennep link: 'Bedrijf is een gevaar voor de openbare orde en veiligheid'

14 november 2023

Gemeente vindt samenwerking met agrariërs in Het Hogeland over vermeende criminaliteit

12 september 2023

Onderzoek naar online gedrag onder mbo-studenten en scholieren in Leeuwarden: 'In elke klas zit wel een klein crimineeltje'

22 december 2022

Van drugscontainer naar drugslab in Drachten

december 2023

Samen sterk voor een veilig buitengebied in Ommelanden-Midden

6 april 2023

Bezorg nooit voor 200,- euro een pakje

3. Integrale aanpak van inhoudelijke thema's

3.2 Versterkingsprogramma

Havens

Doelstelling 2023: Het voorkomen, verstoren en stoppen van criminele processen in de havens in de regio Noord-Nederland door middel van een integrale aanpak die gericht is op drie pijlers: informatiepositie, weerbaarheid en slagkracht. De focus voor 2023 lag met name op de zeehavens van Groningen en Friesland, de jachthavens die een directie verbinding met de zee hebben (eilanden en zeehavens) en de luchthaven Groningen Airport Eelde (GAE). Rondom de zeehavens is vooral geïnvesteerd in het opzetten van een integrale structuur op tactisch en bestuurlijk-strategisch niveau waarin het onderwerp “aanpak ondermijning Noordelijke zeehavens” prioritair en uitsluitend besproken kan worden. Daarnaast is intensief gewerkt aan het positioneren van de Noordelijke zeehavens in de context van de landelijke integrale aanpak Mainports. Ondanks dat de noordelijke zeehavens niet de status van Mainport hebben, is in ieder geval aansluiting gezocht en gevonden op het gebied van integrale kennisoverdracht en strategische overleggen.

Pijler: **Versterken informatiepositie**

Wat was het doel?

Het verdiepen en verrijken van de informatiepositie op zeehavens en luchthaven GAE.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Regio overstijgend:

- Verkenning voor een fenomeenonderzoek tenderschepen voor alle zeehavens (Fr en Gr)
- Onderzoek naar cyberweerbaarheid van Noordelijke Zeehavens

Friesland:

- Ondersteuning geboden bij het opvolgen van de aanbevelingen uit het Integraal Ondernijningsbeeld (IOB) Wadden (Terschelling, Vlieland)
- Integrale controle haven Harlingen.

Groningen:

- Havenscans opgesteld en opgeleverd
- Integrale controle haven Lauwersoog en haven Delfzijl

Drenthe:

- Ondersteuning aangeboden bij het opvolgen van de aanbevelingen uit het IOB GAE

Wat heeft het opgeleverd?

Door de havenscans hebben de gemeenten meer inzicht gekregen in gelegenheden van ondermijnende criminaliteit. Hier zij op anticiperen. Het RIEC ondersteunt bij het opstellen van een plan van aanpak.

Door het IOB GAE heeft de gemeente meer inzicht op wat er gebeurt op de luchthaven. De verdere opvolging ligt ook in handen van de gemeente.

Pijler: **Bewustwording en weerbaarheid**

Wat was het doel?

Regio overstijgend:
Het vergroten van de weerbaarheid van de RIEC-partners en het verhogen van de (fysieke) weerbaarheid van de zeehavens.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Diverse bewustwordingssessies in zeehavens en voor partners (o.a. Douane, Koninklijke Marechaussee (KMar) en provinciale waterstaat), o.a. over herkennen en vastleggen signalen en uitwisselen/gebruik informatie via het RIEC, praktisch oefenen met fictieve signalen en samenwerken (escaperoom).

Burgerparticipatietraject Harlingen

Verkenning mogelijkheden fysieke barrières in zeehavens Harlingen en Eemshaven (cameratoezicht, slimme hekwerken).

Verkenning cameratoezicht rondom luchthaven GAE samen met RIEC, KMar, politie (LE) en Douane.

Wat heeft het opgeleverd?

Integrale samenwerking wordt steeds meer gericht op ondermijning, meldingsbereidheid is zichtbaar toegenomen.

Voor de interactieve workshop ondermijning (ochtend en middag) verzorgd voor de KMar zijn alle operationele intell-medewerkers (+ coördinator) van de KMar in Noord-Nederland uitgenodigd.

Harlingen gaat verder met het Kwaliteitskeurmerk Veilig Ondernemen (KVO).

Plan van aanpak voor cameratoezicht zeehavens wordt opgesteld.

Plan van aanpak camera toezicht GAE wordt opgesteld.

Pijler: **Advies en ondersteuning**

Wat was het doel?

Uitvoering geven aan alle facetten van de programma-regie op het focus-thema Havens.

Actieve ondersteuning van partners d.m.v. informatie en expertise en middelen.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Regio overstijgend:

- Instellen van een vast integraal haventeam (operationeel/zichtbaar) met een integraal regionaal informatieknooppunt havens
- Ondersteunen bij integrale acties
- Aansluiten bij diverse overleggen
- Instellen van een bestuurlijk-strategisch overleg noordelijke zeehavens (drie burgemeesters).

Friesland:

- Ondersteunen en faciliteren projectleiding in de Friese havens

Groningen:

- Ondersteunen en faciliteren gemeenten en projectleiding in de Groninger havens

Instellen van een havenoverleg (strategisch niveau) voor de Groninger havens in de gemeenten Het Hogeland en Eemsdelta.

Wat heeft het opgeleverd?

De insteek van dit programmaonderdeel is met name het positioneren en continueren van een effectieve, integrale aanpak van ondermijning in de noordelijke (zee-) havens. Resultaten daarvan zijn met oog op de nog korte looptijd van het programma nog onvoldoende zichtbaar te maken.

Buitengebied

Doelstelling 2023: Het voorkomen en verminderen van criminele activiteiten in het buitengebied.

Dit gebeurt door het uitvoeren van maatregelen gericht op het vergroten van de weerbaarheid van alle actoren in het buitengebied. Ook wordt ingezet op het vergroten van de kennis over criminele activiteiten in het buitengebied en het vergroten van de meldingsbereidheid. Verder worden de betrokken partners ondersteund binnen hun aanpak op het buitengebied.

Het afgelopen jaar zijn de eerste stappen gezet om toe te groeien naar een integrale aanpak van ondermijning in het buitengebied die op uniforme wijze uitgerold wordt binnen de regio 3Noord. Het doel is om kortere lijnen te creëren, zodat best practices op reguliere basis met elkaar worden gedeeld en het samenwerkingsverband sneller kan inspelen op actualiteiten en nieuwe fenomenen.

Pijler: Versterken informatiepositie

Wat was het doel?

Het verder inkleuren van het buitengebied, o.a. door het opleveren van informatieproducten.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

In opdracht van diverse gemeenten en BT's zijn informatieproducten opgesteld waaronder gebiedsanalyses, aanrijtijden politie, analyses bedrijventerreinen en reeds ontwikkelde producten, zoals omgevingskaarten, geactualiseerd.

Gestart met de pilot Rioolwateronderzoek.

Er is onderzoek uitgevoerd om te komen tot een actorenanalyse van het buitengebied. De actorenanalyse zal naar verwachting in 2024 worden opgeleverd.

Wat heeft het opgeleverd?

Er zijn acht informatie-producten opgesteld en opgeleverd. Daarbij zijn ook 12 presentaties gegeven over het buitengebied. Partners krijgen hiermee meer zicht op wat er in het buitengebied gebeurt. Met deze informatie kunnen gemeenten plannen en aanpak ten aanzien ondermijning beter inrichten.

Er is nieuw inzicht ontstaan dat op locatie-niveau samengewerkt moet worden en barrières opgeworpen moeten worden en dat dit een breder perspectief betreft dan enkel agrarische opstallen.

De analyses buitengebied worden steeds breder ingezet waardoor een completer beeld ontstaat.

Het rioolwateronderzoek heeft tot op heden het volgende opgeleverd: er zijn 63 etmaalmonsters, twee drugslabs, één storing op riool-waterzuivering en één melding van een toezichthouder onderzocht. Er zijn nog geen precursoren aangetroffen in de monsters. Er wordt gekeken of de tweede helft van de monsters op een andere manier kan worden onderzocht. De samenwerking tussen de betrokken partijen verloopt voorspoedig en als gevolg daarvan weten betrokkenen elkaar ook voor andere onderwerpen te vinden.

Wat was het doel?

Het verder vergroten van de bewustwording en weerbaarheid.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Bewustwordingsbijeenkomsten georganiseerd voor RIEC-partners en particuliere organisaties.

De volgende weerbaarheids-producten zijn ingezet:

- De ondermijningscontainer, ondermijningsset en ondermijningsgame zijn 21 keer ingezet.
- Campagne 'Niet onder mijn neus' heeft in de regio meerdere keren gedraaid bij onze partners.
- Campagne 'de boer op' vier keer ingezet.

Er zijn diverse gesprekken gevoerd over de mogelijkheden tot het aanstellen van een vertrouwenspersoon binnen Land- en Tuinbouw-organisatie (LTO). Dit heeft ertoe geleid dat deze vertrouwenspersoon eind 2023 is aangesteld en in 2024 van start gaat.

Bovendien is er voortdurend contact met brancheorganisaties e.d. over welke behoeften er zijn. Dit zal verder geïntensiveerd worden nadat de actorenanalyse is opgeleverd.

Er heeft een verkenning plaatsgevonden voor het in kaart brengen via welke dorpsbelangenverenigingen bewoners in het buitengebied bereikbaar zijn per provincie. Dit is tijdelijk stopgezet wegens andere prioriteiten.

Wat heeft het opgeleverd?

Het onderwerp 'buitengebied en drugs-criminaliteit' staat stevig op de kaart. Door het steeds uitrollen van dezelfde aanpak is er een baseline ontstaan op ambitieniveau (bewustwording, urgentie en samenwerking partners op BT niveau, de boer op gaan), waarbij bijna volledige dekking is bereikt in de regio. Vanuit die baseline wordt toegewerkt naar een volwassen programma buitengebied.

De samenwerking van overheids-partijen/partners onderling is positief ervaren.

Er zijn plusminus 10 bewustwordingssessies georganiseerd. Waaronder een sessie voor woningbouwcorporaties, waterschappen en ondernemers op bedrijventerreinen. Daarnaast zijn er ook verschillende presentaties gegeven tijdens kleine bijeenkomsten. Bij deze sessies is gebruikgemaakt van de weerbaarheidsproducten. Door de inzet van verschillende campagnes, bewustwordingssessies en het aanhaken bij bijeenkomsten leert de maatschappij signaleren en herkennen van ondermijnende activiteiten. Zo kan bv. een drugsclub sneller worden herkend.

Het aanstellen van een vertrouwenspersoon binnen LTO levert waardevolle informatie op. Agrariërs melden niet snel, mede door het verlies van het vertrouwen in de overheid.

De vertrouwenspersoon fungeert als vraagbaak, sparringpartner en desgevraagd als schakelpunt met het veiligheidsdomein. Dit helpt agrariërs om veilig te blijven ondernemen in het buitengebied.

Pijler: **Advies en ondersteuning**

Wat was het doel?

Het ondersteunen van de partners bij het opzetten van een gebiedsgerichte aanpak in de regio.

Vraaggestuurd advies en ondersteuning bieden aan onze partners.

Ondersteuning bij het programma 'Vitale vakantieparken'.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Er hebben verschillende gesprekken plaatsgevonden ter oriëntatie. In het verlengde van activiteiten in agrarisch landelijk gebied is ook de vraag naar bedrijventerreinen naar boven gekomen. Er is gekeken waarmee partners op praktische wijze aan de slag kunnen met ondersteuning vanuit het RIEC.

Er hebben gesprekken plaatsgevonden en is vorm gegeven aan de inhoud voor een bijeenkomst voor ondernemers op bedrijventerreinen m.b.t. ondermijning. De gemeente en het Platform Veilig Ondernemen (PVO)/Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) zijn hierbij betrokken.

Deelname aan de Landelijke werkgroep Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG).

Er is een landelijke portefeuilleplan geschreven i.s.m. RIEC-Oost en het LIEC. In het kader van de aanpak op vakantieparken is advies gegeven.

Wat heeft het opgeleverd?

De samenwerking met het PVO heeft vorm gekregen. Er wordt samengewerkt en er wordt getracht elkaar te versterken in het buitengebied waar dat gewenst en mogelijk is. Ook is een visie 'samenwerking RIEC -PVO' opgesteld die duidelijk maakt bij wie men terecht kan en waarvoor.

Bij de Landelijke Kenniskring Buitengebied zijn de noordelijke provincies aangesloten, zodat onze regio hier ook beter in kan positioneren.

De aansluiting landelijk is sterker geworden, mede door het portefeuillehouderschap van het Hoofd RIEC Noord-Nederland.

De ondersteuning op vakantieparken heeft één concreet signaal opgeleverd en er is één ondersteuningsverzoek binnengekomen.

Ervaringen en reacties van RIEC-partners en ondernemers in het buitengebied:

“De campagne is door de agrariërs en ook door de ketenpartners als zeer positief ervaren en de campagne staat voor 2024 dan ook alweer op de agenda. Het RIEC Noord-Nederland heeft ons in deze campagne meer dan voortreffelijk ondersteund en de organisatie van de verschillende onderdelen grotendeels op zich genomen. Vooral de organisatie van de avond voor agrariërs verdient wat mij betreft een groot compliment richting het RIEC Noord-Nederland.” (en dat zeg ik niet zo maar) Overigens heeft de “de boer op” gezorgd voor een tip die leidde tot het oprullen van een zeer grote hennepkwekerij in de gemeente Veendam.”

*Adviseur Openbare Orde & Veiligheid,
Gemeente Veendam*

*Burgemeester Renze Bergsma van **gemeente Coevorden** over deze aanpak:*

“De kracht in deze aanpak zit hem erin dat je je krachten als instanties bundelt en daadwerkelijk naar de inwoners toe gaat om te weten wat er bij hen leeft, hen te waarschuwen voor de mogelijke gevaren van drugscriminaliteit en waar men ongeregelheden kan melden. Alleen samen met de samenleving kunnen we ondermijning terugdringen en de veiligheid van onze inwoners vergroten. Zonder de waardevolle ondersteuning vanuit het RIEC hadden wij dit niet op deze wijze neer kunnen zetten. Als Coevorden geven we hier een waardevol vervolg aan door de aanpak de komende jaren op te nemen in ons beleid. Wij blijven met onze partners periodiek dergelijke rondes doen, zodat wij als overheid ook zichtbaar zijn in de gebieden waar men normaliter niet snel komt.”

Alleen ga je sneller, maar samen kom je verder!

“De aanpak ‘Samen sterk voor een veilig buitengebied’ en het verdere vervolg ‘de boer op gaan’ zijn dagen van meerwaarde voor de politie, onder andere op het vlak van de samenwerking met het RIEC, de gemeenten en de overige betrokken netwerkpartners. Het in contact komen met agrariërs, rondleiding op de diverse bedrijven en de gevoerde gesprekken over hoe wij samen de buitengebieden kunnen beschermen hebben bijgedragen aan verbinding en bondgenootschap, dat zeker een vervolg krijgt.”

*Operationeel Specialist-A
Wijkagent (Winsum eo)*

*Explosieven Verkenner
Taak accenthouder hennep*

**BT Zuidoost-Drenthe en BT
Ommelanden Noord/Hogeland**

“In het project ‘Samen sterk voor een veilig buitengebied’ heeft het RIEC Noord-Nederland de omgevingsdienst RUD Drenthe ook actief betrokken. De RUDD voert milieucontroles uit bij de Drentse bedrijven, waaronder ook de agrariërs. Met informatie van de deelnemers aan het project kon het RIEC Noord een handzaam draaiboek samenstellen. Zo heeft de RUDD gegevens aangeleverd waaruit locaties gefilterd zijn om te bezoeken tijdens de projectdagen. En op basis van eerdere bezoekverslagen kon op voorhand al een inschatting van het bedrijf worden gegeven. Een belangrijk voordeel dat het uitvoeren van dergelijke integrale controles oplevert, is dat ‘witte vlekken’ zichtbaar worden voor de Provincie of gemeenten. Zo kunnen we samen onze milieucontrole taken beter uitvoeren.”

“Dit was een hele interessante avond. Ik heb veel dingen gehoord, waar ik nog niet veel van wist. Jullie zouden dit vaker moeten doen.”

“Mooi dat hier aandacht voor is, ook voor ons (agrariërs) is het belangrijk om onze eigen leefomgeving veilig te houden en dragen daar graag aan bij. Wij zitten niet te wachten op zulke lieden op het erf.”

Agrariërs

Regionale Uitvoeringsdienst Drenthe

Jonge aanwas

Doelstelling 2023: het in brede zin weerbaar maken van de samenleving tegen drugscriminaliteit, waarbij de focus ligt op het weerbaar maken van jongeren zodat wordt voorkomen dat zij afglijden naar de (ondermijnende) criminaliteit.

Pijler: Versterken informatiepositie

Wat was het doel?

Zicht krijgen op de problematiek door het versterken van de informatiepositie middels onderzoek.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Er zijn verschillende (fenomeen) onderzoeken uitgevoerd.

Onderzoek 'Fluïde netwerken' van Bureau Beke is in 2023 afgerond. Op 20 april 2023 zijn de conclusies en aanbevelingen uit het onderzoek gepresenteerd.

Lopend: onderzoek cybercriminele jeugdnetwerken en jonge aanwas.

Er zijn meerdere analyses opgeleverd voor gemeenten inzake de voedingsbodem voor jeugdproblematiek. Hiervoor zijn diverse gesprekken gevoerd met betrokken ambtenaren OOV.

In het jaarplan is opgenomen dat een netwerkkaart wordt opgesteld. Door andere prioriteiten is daar geen vervolg aangegeven.

Wat heeft het opgeleverd?

Het fenomeenonderzoek Jonge aanwas is nog niet afgerond, de eerste resultaten worden verwacht in 2024.

Het onderzoek van Bureau Beke naar "[Het \(boven\)lokale netwerk in Paddepoel ontleed - Bureau Beke](https://www.bureaubeke.nl/publicaties/het-bovenlokale-netwerk-in-paddepoel-ontleed-Bureau-Beke)" (www.bureaubeke.nl/publicaties/het-bovenlokale-netwerk-in-paddepoel-ontleed/)

heeft een rapport opgeleverd waarin concrete bevindingen staan verwerkt en waar onderzoekers voorstellen hebben gedaan voor de aanpak van jonge aanwas in de specifieke wijk. Het betreft een gerichte en concrete aanpak van personen, groepen en fenomenen. Een aanpak die loopt van vroegsignalering tot repressie.

De bevindingen zijn gedeeld met het netwerk, met als doel dat andere gemeenten op een soort gelijke manier de informatiepositie kunnen versterken in samenwerking met o.a. politie en OM. Het RIEC-bureau ondersteunt hierbij o.a. door de informatiepositie m.b.t. voedingsbodem jeugdproblematiek inzichtelijk te maken. De bevindingen van het rapport dienen als vertrekpunt bij de repressieve aanpak harde kern binnen Preventie met Gezag (PmG) Groningen. Daarnaast wordt de verbinding gelegd met PmG Leeuwarden, zodat elkaars expertise gedeeld kan worden met name ook op het gebied van het versterken van de informatiepositie.

Wat was het doel?

Het blijven inzetten op het steeds meer bewust en weerbaar maken van de gevolgen van ondermijning op de samenleving en specifiek ten aanzien van jonge aanwas.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

In 2023 is er weer samengewerkt met HALT. Er zijn nieuwe procesafspraken gemaakt om gemeenten te benaderen die nog geen subsidierelatie met HaltNederland hebben.

De producten uit de leerlijn weerbare jeugd zijn weer volop ingezet. In totaal is het docentalert gegeven aan 450 docenten, ouderalert aan 290 ouders en leerlingalert aan 1916 leerlingen. Het professionalalert is gegeven aan 515 professionals in het werkveld.

De escaperoom 'Foute centen' is door minimaal 500 professionals en 350 leerlingen gespeeld. De producten zijn dit jaar 55 keer ingezet tijdens diverse bewustwordingssessies voor scholen, maar ook bij RIEC-partners.

Naast de inzet van de producten is ook gewerkt aan het ontwikkelen van procesbeschrijvingen, hiermee kunnen de aanvragen beter worden gestroomlijnd. Ook zijn er diverse communicatiemiddelen ter beschikking die tijdens de sessies worden gebruikt.

Wat heeft het opgeleverd?

Er zijn dit jaar weer 75 HALT lessen ingezet. Ruim 1800 leerlingen zijn hiermee bereikt en hebben kennis genomen van de voorlichting "Kosten van het snelle geld verdienen".

Er is een grote stijging in de aanvragen op het onderwerp jonge aanwas. De acquisitie en een proactieve opstelling heeft daaraan bijgedragen. Op de bestuurlijke bijeenkomsten, themadagen en de ondermijningsdag is positief gereageerd door de aanwezigen.

Het valt op dat kennisniveau van de jongeren op het gebied van drugs nogal uiteen ligt. De een weet niet wat wiet is, een ander herkent de geur van speed en weer een ander kan je vertellen hoeveel een lijntje coke kost. Op scholen wordt veel over het onderwerp wordt gesproken waaruit blijkt dat de bewustwording is toegenomen.

Dat voorlichting effectief is, blijkt ook uit recent onderzoek van Bureau Beke dat onderzoek heeft gedaan naar de doelmatigheid van het #Alertprogramma.

Uit bij deelnemers opgehaalde ervaringen blijkt dat de producten gezien worden als een mooi middel om het gesprek te voeren over ondermijnende criminaliteit. Dat geldt zowel voor professionals onderling, als ook met jongeren. In het verlengde wordt er bijvoorbeeld op scholen gekeken naar de interne 'zorgstructuur' om signalen/ meldingen opvolging te kunnen geven. Vanuit het RIEC-bureau is inmiddels een routekaart voor het onderwijs ontwikkeld (concept). Deze wordt in Q1 2024 opgeleverd.

Wat was het doel?

Het ondersteunen bij de wijkenaanpak.

Het blijven investeren op samenwerking tussen overheden en het opzetten en onderhouden van een kennisnetwerk.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Er zijn diverse gesprekken gevoerd met gemeenten ter ondersteuning bij de wijkenaanpak. Er is aansluiting bij de overlegstructuur. Dit houdt in dat één keer in de drie weken een digitaal overleg wordt gehouden. Verbindingen leggen op inhoud, mogelijkheden verkennen met gemeente om leerlijn uit te rollen binnen VO-scholen die in de wijk Leeuwarden-Oost liggen. Ook is voor een gemeente onderzoek gedaan naar criminele families in de wijk.

Organisatie van de vierde editie van de focustafels jonge aanwas. De focus tafel heeft digitaal plaatsgevonden. Tijdens deze focustafel is een webinar gegeven door Dr. Henk Ferwerda, criminoloog en inhoudelijk directeur bij Bureau Beke. Ook hebben specialisten van de gemeente en politie een toelichting over de uitvoering van het onderzoek gegeven.

De programmaregisseur sluit zowel regionaal als landelijk aan bij verschillende gremia, zoals het landelijk overleg jonge aanwas, landelijke leerkring met zorg- en veiligheidshuizen.

Er is verbinding gelegd met het ministerie van J&V inzake bewustwording en in relatie tot de PmG gemeenten.

Wat heeft het opgeleverd?

Het thema jonge aanwas en de daarmee samenhangende aanpak krijgt steeds meer aandacht. Zowel vanuit de media als ook vanuit de middelen die hier vanuit het Rijk beschikbaar gesteld worden (PmG, RIEC-LIEC bestel etc.). Vanuit de pijler bewustwording en weerbaarheid volgt vaak een gesprek met een gemeente en/of tactisch veiligheidsoverleg om de mogelijkheden tot een aanpak verder te verkennen en/of vormgeven. Hierbij wordt zichtbaar dat vanuit verschillende organisaties het belang wordt ingezien om dit gezamenlijk te doen. Dat vraagt om een duurzame investering vanuit alle organisaties vanuit de keten: van preventie tot aan repressie. Er ontstaan mooie bewegingen binnen regio Noord-Nederland.

Bereik focustafel: ruim 90 deelnemers! In [de nieuwsbrief](https://riecnoord.nl/wp-content/uploads/2024/04/Nieuwsbrief-5-jonge-aanwas-RIEC-Noord-Nederland.pdf) (https://riecnoord.nl/wp-content/uploads/2024/04/Nieuwsbrief-5-jonge-aanwas-RIEC-Noord-Nederland.pdf) delen partners hun ervaringen over de focustafel van 20 april.

De nieuwsbrief wordt drie keer per jaar verstuurd naar het netwerk (ca. 100 geadresseerden). Het doel van de nieuwsbrieven is het netwerk op de hoogte te brengen van de lokale en landelijke ontwikkelingen op het thema jonge aanwas.

Meerdere RIEC's hebben de aanpak van jonge aanwas opgenomen in hun regionale versterkingsplannen. Alle projectleiders en regisseurs komen geregeld samen. Dit netwerk heeft een groot aantal projecten ontwikkeld en een groot deel draait hiervan in verschillende gemeenten in het land (zie: het jaarverslag LIEC, onder portefeuille jonge aanwas). Met de grote toename van aandacht voor het thema, het geld wat hiermee is vrijgekomen en projecten binnen de organisatie, maar ook daarbuiten, is een aantal uitdagingen ontstaan. Het is mooi dat dit gezamenlijk opgepakt wordt.

Internationalisering

Begin 2023 is de Kwartiermaker Internationalisering gestart met als opdracht de behoefte en mogelijkheden voor grensoverschrijdende samenwerking te inventariseren en waar mogelijk samenwerking te initiëren. De eerste bevindingen zijn eind 2023 gepresenteerd aan het regieteam van het RIEC Noord-Nederland. In het eerste kwartaal van 2024 wordt een definitief voorstel opgeleverd. Vooruitlopend hierop is een start gemaakt met het bouwen van een breed (internationaal) netwerk met collega's, organisaties en instanties, met als doel, door zorgvuldig relatiebeheer, dit netwerk uit te breiden en vooral te onderhouden. De focus ligt daarbij op samenwerking met Noord-Duitsland (deelstaat Nedersaksen). Ook zijn de contacten met het EURIEC en RIEC-Oost versterkt.

Bestuurlijke afstemming op het gebied van ondermijning 'over-de-grens' vindt nog niet of nauwelijks plaats. Als het gaat om grensoverschrijdende samenwerking wordt binnen het operatiegebied van het RIEC Noord-Nederland wel door overheden samengewerkt op het gebied van onder andere economie, verkeer en cultuur binnen de Eems Dollard Regio (EDR-samenwerkingsverband). Hier zijn voornamelijk publiekrechtelijke lichamen uit Ostfriesland, Emsland, Cloppenburg en de provincies Groningen, Drenthe en Fryslân in vertegenwoordigd.

Samen met de EDR wordt onderzocht in hoeverre en op welke wijze uitvoering gegeven kan worden aan grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van de bestrijding van ondermijning. Gesprekken hebben geleid tot deelname door het RIEC Noord-Nederland aan de halfjaarlijkse leden- vergadering van de EDR. Het RIEC heeft daar een presentatie gegeven over het RIEC. Hierop is een tegenbezoek afgelegd door een delegatie van de EDR. Gelet op de vele vragen van de EDR-leden bestaat er grote belangstelling voor het onderwerp. Die belangstelling blijkt ook uit het feit dat de EDR eind januari 2024 een netwerkbijeenkomst heeft georganiseerd in het kader van grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van de bestrijding van ondermijning. Hiertoe worden zoveel mogelijk relevante spelers aan beide zijden van de grens uitgenodigd. De bijeenkomst wordt mede mogelijk gemaakt door subsidie van de Duitse deelstaat Nedersaksen.

3. Integrale aanpak van inhoudelijke thema's

3.3 Convenantthema's en handhavingsknelpunten

Naast de inzet die gepleegd wordt op de aangewezen bestuurlijke focusthema's wordt ook geïnvesteerd in de thema's uit het RIEC-convenant en de door de Stuurgroep vastgestelde handhavingsknelpunten. Ook hier vinden de activiteiten plaats langs de drie pijlers voor de samenwerking: het versterken van de informatiepositie, bewustwording en weerbaarheid en advies en ondersteuning. In deze paragraaf wordt per thema beschreven wat het RIEC in 2023 heeft gedaan en wat dat heeft opgeleverd.

Fraude en misbruik in de vastgoedsector, witwassen en vormen van financieel-economische criminaliteit

Pijler: Versterken informatiepositie

Wat was het doel?

Uitbreiden informatiepositie.

Op de hoogte blijven van trends en ontwikkelingen.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Uitvoeren fenomeenonderzoek snelle groeiers.

Oriënteren op start fenomeenonderzoek crimineel pandgebruik.

Start en uitvoering fenomeenonderzoek criminele inmenging in amateurvoetbal.

Wat heeft het opgeleverd?

De eerste fase van het fenomeenonderzoek is uitgevoerd. De beoogde uitvraag van gegevens kon bij de huidige stand van wetgeving echter niet plaatsvinden, waardoor het onderzoek is gesloten.

Pijler: **Bewustwording en weerbaarheid**

Wat was het doel?

Vergroten bewustwording en weerbaarheid.

Vergroten van de meldingsbereidheid.

Het verstevigen van het publiek-private netwerk en de samenwerking hier binnen aan de hand van de PPS-methodiek.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Organisatie van de Themadag Vastgoed voor actoren in de vast-goedwereld in Noord-Nederland i.s.m. politie en OM.

In nauwe samenwerking met M. en het merendeel van de Noord-Nederlandse gemeenten is een bijdrage geleverd aan de vastgoedcampagne van M. Verkennen van bewustwordingssessies voor accountants en fiscalisten.

Bijdrage aan vijf bewustwordingssessies/bijeenkomsten voor gemeenten, woningcorporaties en bestuurders.

Bijdrage aan de vergadering van de Ring van Notarissen Noord-Nederland. Ter voorbereiding is een enquête afgenomen om in beeld te brengen in hoeverre er meldingen van ongebruikelijke transacties plaatsvinden, maar ook tegen welke dilemma's het notariaat aanloopt en welke behoeften daarbij bestaan. Het Bureau Financieel Toezicht (BFT), de Financial Intelligence Unit (FIU) en het Openbaar Ministerie (OM) hebben presentaties verzorgd.

Wat heeft het opgeleverd?

Uit contacten met verschillende organisaties blijkt dat er onderling vaker contact wordt gezocht en er meer bewustzijn en begrip is gecreëerd over elkaars werkzaamheden.

Friesland, Groningen en Drenthe staan inmiddels in de top vier van de jaarcijfers van Meld Misdad Anoniem.

[Link naar de campagne](http://www.meldmisdadaanoniem.nl/onderwerpen/vastgoed)

(www.meldmisdadaanoniem.nl/onderwerpen/vastgoed)

Tijdens de presentaties kwam de behoefte naar voren om ongebruikelijke transacties anoniem te kunnen melden bij de FIU.

In aansluiting op de geluiden die tijdens de vergadering zijn gehoord, bestaat het idee om voor een volgende ringvergadering de Team Criminele Inlichtingen (TCI) uit te nodigen. Contact met TCI kan behulpzaam zijn in omvangrijke fraudezaken waarbij de betrokkene zich niet veilig voelt.

Pijler: **Advies en ondersteuning**

Wat was het doel?

Gemeenten worden ondersteund bij de bestuurlijke aanpak door het leren toepassen van de eigen bevoegdheden en het informeren over mogelijkheden om witwassen aan te pakken.

Vorbereidingen voor een training raadplegen publiek toegankelijke bronnen (in het bijzonder KvK en Kadaster) door gemeenten. De training zal plaatsvinden in het voorjaar van 2024.

Deelname aan het overleg van de RIEC's over bestuurlijk afpakken.

Bij integrale casuïstiek is, door het doen van concrete aanbevelingen, ingezet op het afpakken van crimineel vermogen. In dit kader is ondersteuning geboden aan de Kerngroep Integraal Afpakken.

Mensenhandel en mensensmokkel

Pijler: Versterken informatiepositie

Wat was het doel?

Uitbreiden informatiepositie.

Op de hoogte blijven van trends en ontwikkelingen.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Onderzoek binnen een drietal gemeenten naar ondermijning in relatie tot (huisvesting van) arbeidsmigranten.

Eerste verkenning van de mogelijkheid voor het uitvoeren van een mensenhandel omgevingsscan/risicoanalyse (en daarbij behorende blauwdruk) t.b.v. mensenhandelbeleid Drenthe.

Verkennen van de mogelijkheid en opstellen van een concept plan van aanpak tot het uitvoeren van een onderzoek naar woon- en werklocaties van arbeidsmigranten.

Om regionale inspanningen op het gebied van dit thema te kunnen monitoren, wordt onder het RBPO een monitor ontwikkeld. Het RIEC levert daar een bijdrage aan.

Aansluiting bij landelijke RIEC-netwerk van themahouders Mensenhandel.

Wat heeft het opgeleverd?

Advies voor de betreffende gemeenten en een algemene infographic 'Inzicht in werk- en woonlocaties van arbeidsmigranten' voor gemeenten.

[Deze infographic](http://www.riecnoord.nl/wp-content/uploads/2024/04/Infographic-voor-gemeenten-Inzicht-in-werk-en-woonlocaties-van-arbeidsmigranten.pdf) (www.riecnoord.nl/wp-content/uploads/2024/04/Infographic-voor-gemeenten-Inzicht-in-werk-en-woonlocaties-van-arbeidsmigranten.pdf) kan gemeenten ondersteunen om de mogelijke problematiek rondom arbeidsuitbuiting en slechte huisvesting in kaart te brengen en aan te pakken.

Pijler: Bewustwording en weerbaarheid

Wat was het doel?

Het vergroten van de bewustwording en weerbaarheid

Het bestendigen en versterken van de samenwerking met partners met bijzondere aandacht voor de samenwerking met Zorg- en Veiligheidshuizen en Team Mensenhandel en Migratiecriminaliteit (TMM).

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Als onderdeel van diverse ondermijningsbijeenkomsten zijn bewustwordingssessies georganiseerd over het thema.

De VR-experience 'seksuele en criminele uitbuiting' is ingezet.

Er is een VR 'arbeidsuitbuiting' ontwikkeld. De VR-experience is opgeleverd in september en vervolgens verschillende keren ingezet.

In het kader van het versterken van de samenwerking is een netwerkbijeenkomst mensenhandel georganiseerd voor de drie noordelijke Zorg- en Veiligheidshuizen en het RIEC.

Er is aangesloten bij de Regieteams Mensenhandel Groningen en Drenthe.

Wat heeft het opgeleverd?

Beide VR-programma's worden veelvuldig ingezet, met name door de ketenregisseurs en zorgcoördinatoren mensenhandel van de ZVH's. Tijdens verschillende workshops/bewustwordingsdagen is de VR-experience ingezet door het RIEC samen met ZVHG en ZVHD.

Pijler: **Advies en ondersteuning**

Wat was het doel?

In het kader van bestuurlijk advies worden met name de gemeenten door bestuurlijk experts ondersteund bij het vormgeven en implementeren van het beleid en de mogelijkheden om het fenomeen aan te pakken.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Bijdrage geleverd bij het opstellen van prostitutiebeleid gemeenten.

Bijdrage geleverd aan het opstellen van mensenhandel-beleid.

Via integrale casuïstiek (drie lopende casussen) is ingezet op het aanpakken van mensen-handel en het voorkomen van uitbuitingssituaties. Er is één casus gestart die betrekking heeft op dit thema.

VR-experience 'Arbeidsuitbuiting'

Ondanks het grote aantal arbeidsmigranten in Nederland, is er maar weinig zicht op deze groep mensen en de situatie waarin zij wonen, werken en leven. Uitbuitingssituaties worden regelmatig niet als zodanig herkend. Daarom heeft het RIEC Noord-Nederland samen met het Zorg- en Veiligheidshuis Groningen (ZVHG) en andere partners en specialisten op het gebied van arbeidsuitbuiting, in 2023 de VR-experience 'Arbeidsuitbuiting' ontwikkeld. Tijdens de VR-experience komt de deelnemer terecht in de beklemmende wereld waarin arbeidsmigranten zich zo regelmatig bevinden.

De VR-experience 'Arbeidsuitbuiting' wordt, evenals de eerder ontwikkelde VR-experience 'Seksuele en criminele uitbuiting', veelvuldig ingezet. De VR-experiences zijn met name heel veel ingezet bij partners door het Zorg- en Veiligheidshuis Groningen en Drenthe. Tijdens verschillende workshops/bewustwordingsdagen is de VR-experience ingezet door het RIEC samen met ZVHG, ZVHD en VNG.

De VR-experience is een innovatief product dat op laagdrempelige manier zorgt voor bewustwording, het herkennen van signalen en het creëren van een urgentiegevoel.

Cybercriminaliteit

Pijler: Versterken informatiepositie

Wat was het doel?

Lokale veiligheidspartners handvatten bieden om gezamenlijk zicht te krijgen op cybercriminele jeugdnetwerken en mogelijkheden voor de integrale aanpak daarvan.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Fenomeenonderzoek naar cybercriminele jeugdnetwerken. De conclusies uit het onderzoek moeten de integrale aanpak van cybercriminele jeugdnetwerken versterken.

Artikel gepubliceerd in Tijdschrift voor Veiligheid over het ontrafelen en integraal aanpakken van een cybercrimineel jeugdnetwerk.

Onder aanvoering van de ambtelijke werkgroep cyber-veiligheid, waar het RIEC aan deelneemt, is door de politie het 'dashboard online criminaliteit' ontwikkeld als middel voor bestuurlijke driehoeken om zicht te krijgen op lokale online criminaliteits-problematiek.

Samen met de projectleider Centurion van politie verkend hoe dat project kan bijdragen aan de informatiepositie van gemeenten op het gebied van online criminaliteit en wat gemeenten vervolgens met die informatie kunnen.

Wat heeft het opgeleverd?

De verwachting was dat het onderzoek al zou zijn opgeleverd. Ondanks het uitgebreide voortraject bleek er tijdens de uitvoering van het onderzoek toch weer onduidelijkheid over de gegevensdeling. Dit heeft geleid tot vertraging.

De voorlopige resultaten wijzen op een wijdverspreid (regionaal) probleem, waarvoor ook de inzet van andere partners dan politie en OM nodig zijn. Dat geldt bij uitstek voor gemeenten: zij voeren de regie op de aanpak van problematische en criminele jeugdnetwerken, maar hebben vooralsnog geen zicht op zulke netwerken die zich (ook) bezighouden met online criminaliteit (terwijl het er talloze zijn).

Pijler: Bewustwording en weerbaarheid

Wat was het doel?

Bewustwording en weerbaarheid vergroten.

De inspanningen om integrale, al dan niet publiek-private, samenwerking te bevorderen worden gecontinueerd.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Er zijn 15 bewustwordingsbijeenkomsten workshops en lezingen georganiseerd over het thema voor verschillende doelgroepen: gemeentambtenaren, gemeenteraden, lokale driehoeken, bestuurders, politiemedewerkers/digitale wijkagenten/districtelijk management team, het Zorg- en Veiligheidshuis Friesland, basisscholen.

Er zijn ca. zes bijeenkomsten georganiseerd voor het gemeentelijk netwerk cyberveiligheid voor lokale partners, waarbij variërend tussen de 20 en 30 + lokale partners aansloten.

Uitrollen programma 'ReBOOT-CAMP' in Noord-Nederland. Op 4 november vond het eerste ReBOOTCAMP plaats in Noord-Nederland.

Wat heeft het opgeleverd?

Via de bijeenkomsten en workshops is regionaal op alle niveaus (operationeel – bestuurlijk) kennis gedeeld en daarmee ook meer bewustwording gecreëerd.

Ook is ingezet op het landelijk delen van kennis via het webinar 'lokale aanpak cybercrimineel jeugdnetwerk' waarvoor ca. 500+ politiemensen uit het land zijn uitgenodigd.

Met het Zorg- en Veiligheidshuis Friesland wordt onderzocht hoe het ZVHFRL positie kan nemen als het gaat om de problematiek rondom cybercriminele jeugdnetwerken.

Zo'n 40 ICT-vaardige jongeren zijn bewust gemaakt van de risico's van cybercriminaliteit, maar vooral ook enthousiast gemaakt voor kansen op de

Infographic cyberveilige evenementen ontwikkeld en verspreid.

Verkennen samenwerkingsmogelijkheden bureau Wwft van de belastingdienst i.r.t. witwassen van cybercrimineel geld.

In het kader van de civielrechtelijke aanpak van online fraude zijn samen met LAVG & Achmea plannen gemaakt om bewustwordingsfilmpjes te ontwikkelen die via het netwerk van de RBPO werkgroep cyberveiligheid worden ontsloten in Noord-Nederland.

Op initiatief van de aanjager zijn de Noord-Nederlandse Preventie met Gezag gemeenten bijeengebracht om na te denken over een gezamenlijke aanpak van online criminaliteit binnen Preventie met Gezag.

IT-arbeidsmarkt, bijvoorbeeld bij de politie, defensie of in de cyber security-industrie. In Q1 en Q2 van 2024 worden vergelijkbare events in Drenthe en Groningen georganiseerd.

Vervolgacties infographic: samen met een gemeente en een lokale evenementenorganisator worden de mogelijkheden verkend om ethisch hackers inzicht te laten bieden in cyberrisico's en (offline) ontwrichtende effecten.

Pijler: **Advies en ondersteuning**

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Doorlopend worden er gesprekken gevoerd met gemeenten in Drenthe, Friesland en Groningen, bijvoorbeeld over de mogelijkheden die ingezet kunnen worden voor ouderen en jeugd, invulling te geven aan cyberbeleid e.v. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de aanjager Cyber die in Q4 circa 30 gemeenten geadviseerd en/of ondersteund heeft bij de lokale aanpak van online criminaliteit

Bijdragen geleverd aan subsidieaanvragen gericht op het opzetten van een lokale/regionale cyber security incident response keten in Noord-Nederland en het aanstellen van een aanjager om Friese gemeenten te ondersteunen bij hun weerbaarheid tegen cyberaanvallen die de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening bedreigen en daarmee maatschappij (ondermijnende) effecten hebben.

Bijgedragen aan voorbereiding twee aanstaande KennisDeelSessies: in januari vindt een sessie plaats over jeugd en cyber en in maart over ouderen en cyber

Bijgedragen aan voorbereiding op Noord-Nederlandse cyberoefendriehoek.

Bijgedragen aan het opnemen van een cyberambitie in de Drentse aanpak.

Bijgedragen aan het onder de aandacht brengen van geldezwasstraat in Drenthe en daaruit voortvloeiende vervolgacties.

Wat heeft het opgeleverd?

Beide subsidies zijn toegekend, waardoor de beoogde doelen kunnen worden verwezenlijkt.

[Tientallen geldezels gehoord, 155 aangiftes van oplichting behandeld | politie.nl](https://www.politie.nl/nieuws/2023/november/23/tientallen-geldezels-gehoord-155-aangiftes-van-oplichting-behandeld.html) (www.politie.nl/nieuws/2023/november/23/tientallen-geldezels-gehoord-155-aangiftes-van-oplichting-behandeld.html)

Succesverhaal

Het ontrafelen en integraal aanpakken van een cybercrimineel jeugdnetwerk

In 2023 is casus 350 afgesloten. In de casus stond de aanpak van een cybercrimineel jeugdnetwerk centraal. Een signaal van de Electronic Crimes Task Force (ECTF), een samenwerkingsverband tussen de politie en de grootbanken in Nederland, vormde eind 2020 aanleiding voor de casus. Meerdere bij de ECTF bekende betaalverzoekfraudezaken wijzen op dat moment in de richting van een 21-jarig subject in Noord-Nederland. Er zijn bovendien aanwijzingen dat het subject onderdeel is van een groter crimineel netwerk. Vanuit de behoefte om meer zicht te krijgen op het (cyber)criminele netwerk en diens ondermijnende criminele activiteiten, dient de politie een signaal in bij het RIEC. Uiteindelijk met als doel om, waar nodig, ook invulling te geven aan een integrale aanpak van het netwerk.

Op basis van de informatie van verschillende partners is uiteindelijk een netwerk van 21 subjecten en drie daaraan gerelateerde bedrijven ontrafeld. Gezamenlijk zijn de netwerkleden betrokken bij uiteenlopende ondermijnende criminele activiteiten. Het netwerk legt zich primair toe op vormen van online fraude, zoals bankhelpdeskfraude. Daarnaast zijn er aanwijzingen dat netwerkleden betrokken zijn bij handel in verdovende middelen, valsheid in geschrifte (voor het bedrijfsmatig verkrijgen van corona-subsidie), witwassen en diverse (gerelateerde) zware geweldsincidenten, zoals een ripdeal, een gewapende gijzeling en zelfs een schietpartij.

Het 'cyber'criminele netwerk blijkt sterk lokaal verankerd. De leden kennen elkaar vanuit de buurt of van school en zijn nagenoeg allemaal geboren en getogen in of rond dezelfde plaats in onze regio. Bovendien zijn traditionele (criminele) activiteiten en cybercriminaliteit zijn sterk met elkaar verweven. Dit biedt niet alleen kansen voor een lokale aanpak, maar ook voor een integrale benadering.

En die kansen hebben we gegrepen: Bij de aanpak van het cybercriminele netwerk hebben namelijk een tweetal gemeenten, de Politie, de Belastingdienst en de Nederlandse Arbeidsinspectie samengewerkt. Een greep uit de toegepaste interventies: gemeenten hebben een Last Onder Dwangsom opgelegd voor illegale bewoning boven een bedrijfspand en bijstandsuitkeringen stopgezet. Via derden- en/of boekenonderzoek van de Belastingdienst is zicht gekregen op fiscale misstanden, aanwijzingen voor fraude met corona-subsidie en aanwijzingen voor witwassen via de aanschaf van goederen. Bovendien heeft de Belastingdienst ingezet op het terugvorderen van misgelopen belasting uit crimineel verkregen inkomen. De Arbeidsinspectie heeft boetes opgelegd voor zwartwerken en kinderarbeid. En tot slot heeft de politie, parallel aan de RIEC-casus, opsporingsonderzoek verricht. Dat heeft uiteindelijk geleid tot de heterdaadaanhouding van diverse sleutelfiguren in het netwerk, terwijl zij online fraude pleegden.

De casus is een integraal en innovatief succes, want hoewel een integrale aanpak van cybercrime al lange tijd wordt bepleit, is de in deze casus via het RIEC gehanteerde werkwijze voor zover bij ons bekend uniek in Nederland. De casusbevindingen zijn (om die reden) ook beschreven in een artikel in het [Tijdschrift Voor Veiligheid \(nr 2, 2023\)](#)

Outlaw Motorcycle Gangs

Pijler: Versterken informatiepositie

Wat was het doel?

Zicht houden op het fenomeen.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Kennis en expertise op het thema wordt actueel gehouden en de ontwikkelingen worden gevolgd o.a. door deelname aan de Landelijke Fenomeentafel OMG.

Wat heeft het opgeleverd?

Het thema OMG is binnen de politie ondergebracht bij Organised Crimes en geen zelfstandig thema meer. De DRR van de politie heeft een halfjaarlijks overleg georganiseerd voor iedereen die binnen de politie Noord-Nederland OMG's in het takenpakket heeft. Het RIEC schuift hierbij aan.

Pijler: Advies en ondersteuning

Wat was het doel?

De integrale samenwerking voortzetten.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Er is ondersteuning geboden bij integrale casuïstiek en mono bestuurlijk geadviseerd naar aanleiding van vragen die het RIEC ontving van drie gemeenten. Eén van deze vragen kwam voort uit een lopende casus.

Netwerkfraude in de zorg

Pijler: Versterken informatiepositie

Wat was het doel?

Het creëren van een basis voor het vervolg van de gezamenlijke aanpak van zorgcriminaliteit.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

In 2023 is een fenomeenonderzoek gestart met als doel het creëren van een basis voor het vervolg van de gezamenlijke aanpak van zorgcriminaliteit. Dit onderzoek wordt naar verwachting afgerond in 2024.

Wat heeft het opgeleverd?

De tussentijdse resultaten zijn gepresenteerd tijdens de themadag zorgfraude.

Pijler: Bewustwording en weerbaarheid

Wat was het doel?

Bewustwording en weerbaarheid op dit thema vergroten

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Er zijn bewustwordingssessies georganiseerd bij gemeenten.

Medio 2023 is een Themadag Zorgfraude georganiseerd waar onder andere de mogelijkheden van de gewijzigde Wet Bibob bij de aanpak van zorgfraude aan bod zijn gekomen.

Tijdens de ondermijningsdag voor wethouders en gedeputeerden die plaatsvond in het najaar, is een workshop georganiseerd over het thema zorgfraude.

Wat heeft het opgeleverd?

Tijdens de themadag zijn ongeveer 100 professionals (OOVers, toezichthouders, beleidsmedewerkers, teamleiders vanuit gemeenten in Noord-Nederland) geïnformeerd en hebben zij nieuwe inzichten op kunnen doen. Er zijn verbindingen gelegd. De deelnemers hebben kennis en informatie ontvangen vanuit o.a. Algemene Rekenkamer, VNG Realisatie, Zilverenkruis, NLA, Hekkelman Advocaten en RIEC NN.

Pijler: **Advies en ondersteuning**

Wat was het doel?

Gemeenten ondersteunen bij de aanpak van netwerkfraude binnen het zorg-domein.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Er is ondersteuning geboden bij integrale casuïstiek en mono bestuurlijk geadviseerd.

Milieucriminaliteit

Pijler: **Versterken informatiepositie**

Wat was het doel?

Uitbreiden informatiepositie

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Er is ondersteuning geboden aan de noordelijke omgevings diensten bij het onderzoek naar co-vergisting in het kader van ketentoezicht op 3Noord-niveau.

Barrièremodel vuurwerk opgeleverd in overleg met de politie en het bestuur (omgevingsdiensten).

Wat heeft het opgeleverd?

Begin februari 2024 ontvangt het bestuur (provincies) de analyseresultaten. Het bestuur bepaalt dan de vervolgstappen die gezet zullen worden. Dan is ook duidelijk welke rol het RIEC daarbij gaat spelen. Dit kan preventief zijn in de vorm van bewustwordingsactiviteiten voor eigenaren van covergisters. Ook verdere ondersteuning (bestuurlijk of integraal) is mogelijk.

Het barrièremodel is een dynamisch model, dat jaarlijks geactualiseerd wordt. Het kan ingezet worden om de illegale handel in vuurwerk te verstoren via het wegnemen van gelegenheden.

Pijler: **Bewustwording en weerbaarheid**

Wat was het doel?

Het vergroten van het netwerk en het bieden van een praktisch platform voor het herkennen en ophalen van signalen op fenomeenniveau.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Met ingang van 2023 is het Noordelijk Overleg Ketentoezicht (NOK) weer opgestart. Deelnemende partners zijn de omgevingsdiensten (FUMO, RUD Drenthe, ODG, IJsselland en Twente), Regionaal Milieuteam Politie, FP Openbaar Ministerie, RIEC Noord en RIEC Oost. Er hebben twee overleggen plaatsgevonden.

Wat heeft het opgeleverd?

Partners weten elkaar beter te vinden, ook buiten het NOK-overleg. Zij delen belangrijke trends, onderzoeksresultaten en stemmen af over concrete signalen. De deelnemers hebben de geplande acties in het ketentoezicht voor 2024 samen bepaald.

Pijler: **Advies en ondersteuning**

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Naar het voorbeeld van RIEC Oost-Nederland is medio 2023 gestart met een pilot informatieplein.

Wat heeft het opgeleverd?

Er is één signaal ingecheckt dat heeft geleid tot het opstellen van een informatiebeeld. Daarnaast zit er één signaal in de intakefase. In 2024 wordt de pilot geëvalueerd.

4. Bestuurlijke aanpak

Het RIEC Noord-Nederland adviseert en ondersteunt gemeenten en provincies bij de bestuurlijke aanpak van ondermijnende criminaliteit. Deze kerntaak is veelzijdig: van het versterken van de informatiepositie, het vergroten van de bewustwording van de gemeenten en provincies tot het adviseren in concrete bestuurlijke vraagstukken. Ook heeft het RIEC-bureau een taak als het gaat om het bevorderen van het gebruik en ondersteunen bij de toepassing van de Wet Bibob door bestuursorganen. In dit hoofdstuk wordt beschreven wat het RIEC in 2023 in dit kader heeft gedaan en wat dat heeft opgeleverd.

Project: **Gemeentelijke informatiepositie**

Wat was het doel?

Versterken van de gemeentelijke informatiepositie.

Ondersteuning bieden bij de opvolging van IOB's, in het bijzonder het IOB Wadden dat in 2022 in samenwerking met het RIEC Noord-Holland is opgesteld.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

De branchescan is in de eerste helft van 2023 verder uitgerold. In de zomer is de inzet van de branchescan geëvalueerd.

Er is ondersteuning geboden bij het opzetten en verbeteren van de Lokale Informatieoverleggen (LIO's), ook wel casustafels.

Er heeft een ambtelijk overleg plaatsgevonden met de betrokken Waddengemeenten over de opvolging van het IOB.

Wat heeft het opgeleverd?

Conclusie van de evaluatie is dat de branchescan niet het gewenste resultaat levert. Gemeenten zien vooral meerwaarde in de nadere duiding die door analisten van het RIEC bureau voor hen gedaan wordt. De pilot vanuit het RIEC is daarom afgesloten.

Inmiddels heeft minimaal de helft van de gemeenten in de regio Noord-Nederland, al dan niet met ondersteuning van het RIEC, een LIO ingericht.

Project: **Bewust en weerbaar bestuur**

Wat was het doel?

Het ondersteunen van gemeenten en provincies bij het opvolgen van de adviezen uit de weerbaarheidsscans en daarmee het op orde krijgen van de basis.

Organisaties die aan het openbaar bestuur verbonden zijn, zoals de Omgevingsdiensten of andere bestuursorganen zoals de Waterschappen, bewust en weerbaar maken.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Sessies georganiseerd voor de Drentse en Friese gemeenten i.v.m. het opstellen van een Uitvoeringsplan Ondernijning. Ook is een format voor een uitvoeringsplan ontwikkeld.

Een werksessie Ondernijningscasuïstiek georganiseerd.

Weerbaarheidsscan uitgevoerd bij een omgevingsdienst en een bewustwordingssessie georganiseerd voor een waterschap waarbij de ondernijningscontainer is ingezet.

Bewustwordingssessie uitgevoerd tussen de Ondernijningsdag van Provinciale Waterstaat en presentaties verzorgd over Ondernijning in de Waterketen.

Diverse bewustwordingssessies voor medewerkers van gemeenten en gemeenteraden, maar ook voor de noordelijke afdeling van de International Police Association.

Begin 2023 is een bestuurlijke oploop georganiseerd voor bestuurders van RIEC-partners. Deze dag heeft in het najaar een vervolg gekregen d.m.v. de ondernijningsbijeenkomst voor wethouders en gedeputeerden.

Wat heeft het opgeleverd?

Alle Friese en merendeel van de Drentse gemeenten waren hierbij aanwezig. In Friesland hebben inmiddels 15 gemeenten een plan van aanpak of uitvoeringsplan Ondernijning opgesteld, in Drenthe vier. Door het BOT wordt aan twee gemeenten ondersteuning geboden bij het opstellen van een uitvoeringsplan.

Aan de werksessie Ondernijningscasuïstiek hebben 22 gemeenten deelgenomen.

Tijdens beide bijeenkomsten zijn tussen de 40-50 deelnemers geïnformeerd over de verschillende RIEC-thema's en handelingsperspectieven.

Project: **Bestuurlijk advies en ondersteuning**

Wat was het doel?

Gemeenten en provincies ondersteunen bij de (integrale) aanpak van ondernijning.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Advies en ondersteuning bij ondernijningscasuïstiek, zowel integraal als mono bestuurlijk.

Wat was het doel?

Toepassing van de Wet Bibob door gemeenten en provincies in concrete casuïstiek.

Implementatie in het gemeentelijke beleid van de tweede wijziging van de Wet Bibob die in 2022 in werking is getreden.

Het helpen realiseren van provinciale/ gemeentelijke ambities ten aanzien van de inzet van de Wet Bibob.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Samen met Landelijk Bureau Bibob (LBB) zijn in maart en juni 2023 basistrainingen wet Bibob georganiseerd.

In september is een basisvoorlichting verzorgd voor drie gemeenten en één gezamenlijke training "eigen onderzoek".

Zowel een workshop Eigen onderzoek als Financieel onderzoek verzorgd tijdens Lenteschool van het LBB in mei 2023. Ondersteuning geboden bij de implementatie van de tweede wijziging van de Wet Bibob. In samenwerking met RIEC-Oost is begin 2023 een modelbeleidslijn Bibob ontwikkeld en gedeeld met gemeenten. Dit model is eind 2023 aangepast op basis van de ervaringen, de komst van de Omgevingswet etc. en zal in 2024 naast een aantal andere producten in de vorm van een toolbox opnieuw aangeboden worden aan gemeenten.

Drie werksessies georganiseerd in Friesland om Bibob-beleid te actualiseren.

Wat heeft het opgeleverd?

In maart hebben 50 mensen deelgenomen aan de basistraining. In juni waren dit er 45.

In ieder geval drie gemeenten hebben het Bibob-beleid inmiddels in concept geactualiseerd. Met twee andere gemeenten vinden hier nog adviesgesprekken over plaats.

Succesverhaal

Integrale controle vakantiepark

Onder andere in de provincie Groningen met diverse ketenpartners waaronder uiteraard de betrokken gemeenten integrale controles in RIEC-verband geïnitieerd en uitgevoerd. Eind 2022 is door een gemeente een signaal ingediend over een vakantiepark. Er bestonden vermoedens over arbeids-uitbuiting, slechte huisvesting van arbeidsmigranten, valse buitenlandse documenten en opslag van vaten met gevarensymbolen. Daarnaast waren er signalen van onbekende activiteiten in het (gesloten) restaurant op het vakantiepark, waarbij onvoldoende zicht was op deze activiteiten en de vraag bestond of deze in overeenstemming waren met het bestemmingsplan. Onder regie van de gemeente en de vlag van het RIEC-convenant heeft vervolgens een integrale controle plaatsgevonden.

Het succes van deze integrale casus zit in de opbrengsten qua aantallen en informatie. De conclusie van een aantal RIEC-partners was weliswaar dat een vervolg niet noodzakelijk was, maar het ontcrachten van vermoedens is ook een belangrijk resultaat van integraal samenwerken en beoordelen. Daarnaast zit de winst in het leren samenwerken en elkaar (nog) beter leren kennen. Over de controle is door de betrokken partners open gecommuniceerd met als doel burgers te laten zien dat als één overheid daadkrachtig wordt opgetreden tegen ondermijning.

5. Bedrijfsvoering

Het beheer van het RIEC-bureau is sinds 2020 ondergebracht bij de gemeente Leeuwarden. De gemeente ondersteunt het RIEC Noord-Nederland bij het uitvoeren van taken op het gebied van personeel, ICT en financiën. In deze paragraaf wordt beschreven welke activiteiten zijn verricht op het gebied van informatiebeveiliging en privacy en communicatie. Dit zijn zaken die randvoorwaardelijk zijn voor het kunnen uitvoeren van de werkzaamheden.

5.1 Informatiebeveiliging en privacy

De RIEC's krijgen veelal te maken met dezelfde vraagstukken als het gaat om informatiebeveiliging en privacy. Daarom wordt bij deze onderwerpen ook aansluiting gezocht bij landelijke trajecten die lopen en die vanuit het LIEC worden gecoördineerd. Door het RIEC Noord-Nederland wordt actief geparticipeerd in de werkplaats integrale beveiliging. In deze werkplaats wordt gewerkt aan de actualisatie van het integrale beveiligingsplan van het RIEC/LIEC-bestel. Daarnaast is deelgenomen aan het projectteam dat is opgericht ten behoeve van het landelijke programma vernieuwing zaakstelsel. Op het gebied van privacy is aangesloten bij het landelijke privacy juristen overleg en een bijdrage geleverd aan het uitwerken van landelijke vraagstukken, waaronder het opstellen van een richtlijn voor implementatie van de Woo als het gaat om RIEC-documentatie.

5.2 Communicatie en evenementen

In de tweede helft van 2023 is de rebranding van het RIEC-LIEC-bestel afgerond en de nieuwe huisstijl in gebruik genomen. Daarna is de nieuwe huisstijl binnen het RIEC Noord-Nederland geïmplementeerd. Er zijn onder andere nieuwe iconen, banners en formats ontwikkeld. Zo is er een nieuw format ontwikkeld voor de nieuwsbrief voor partners: het RIEC Noord Journaal.

Ook zijn er verschillende communicatiemiddelen ontwikkeld om partners te ondersteunen, bijvoorbeeld de infographics 'Inzicht in werk- en woonlocaties van arbeidsmigranten' en 'Ondermijning op bedrijventerreinen', de poster 'Signalen drugsclub' en een folder over de Ondermijningsacademie.

Het RIEC Noord-Nederland heeft ingezet op het creëren van een communicatienetwerk. Het is namelijk randvoorwaardelijk dat er een netwerk is waar strategieën worden besproken, voordat er aan de slag wordt gegaan met een communicatiestrategie.

Verder is de website van het RIEC Noord-Nederland actiever ingezet op de sociale media kanalen, LinkedIn en Twitter. Deze actievere inzet heeft geresulteerd in een toename van het aantal bezoeken. In 2022 waren er 107 bezoeken via LinkedIn en zeven via Twitter. In 2023 is dit meer dan verdriedubbeld. Dit jaar is de website 316 keer bezocht via LinkedIn en 24 keer bezocht via Twitter.

Er zijn wederom veel verschillende bijeenkomsten, bewustwordingssessies en andere evenementen georganiseerd, waarbij het evenemententeam van het RIEC-bureau ondersteuning heeft geboden. In totaal gaat het om 107 bijeenkomsten. Ongeveer de helft van deze bijeenkomsten werden georganiseerd in het kader van het programma Jonge Aanwas. Bij ca. een derde ging het om bewustwordingssessies. Een aantal evenementen vindt inmiddels jaarlijks plaats: themadag vastgoed, themadag zorgfraude en de RIEC ondermijningsdag.

5.3 Huisvesting

Door verschillende ontwikkelingen en de ervaringen van het werken op afstand (door Covid-19), zijn de collega's binnen het RIEC-bureau meer tijd en locatie onafhankelijk gaan werken. Het hybride werken was vervolgens niet meer weg te denken. Dat heeft geleid tot een heroriëntatie op de manier van huisvesten mede doordat duidelijk werd dat het RIEC op termijn niet meer gehuisvest kon worden in het politiebureau in Oosterwolde.

Uit een interviewronde onder de medewerkers bleek Oosterwolde het meest centraal, aangezien de medewerkers over de gehele regio zijn verspreid, net als de convenantpartners. De wens van de Stuurgroep was om de nieuwe huisvesting te zoeken binnen de gebouwen van de convenantpartners. Uit onderzoek en gesprekken bleek dit niet mogelijk te zijn waarop de zoektocht is uitgebreid naar een pand dat voldeed aan de (veiligheids)eisen en de wensen van de medewerkers. Mede door de inzet en samenwerking met de afdeling vastgoed, het Shared Service Centrum, de afdeling facilitair en de werkgroep hybride werken van de gemeente Leeuwarden is er samen met de projectleider Huisvesting een geschikte locatie gevonden aan de Schapekamp 18 te Oosterwolde. In overleg met de beheerder van het pand heeft een kleine verbouwing plaatsgevonden, waardoor het een echt 'RIEC-pand' is geworden, waarmee het RIEC weer jaren vooruit kan. De nieuwe huisvesting zal op 22 februari 2024 in gebruik worden genomen.

Bijlagen

I Cijfermatige verantwoording

1. Resultaten integrale casuïstiek in cijfers

Uit de cijfers blijkt dat het aantal casussen dat gedurende het jaar in behandeling is, stabiel blijft. In de onderstaande tabel is voor de lopende casus aangegeven op basis van een signaal van welke partner zij zijn gestart. In 2023 zijn 10 nieuwe signalen ingediend en negen casussen gestart. Dit wijkt niet noemenswaardig af van het aantal signalen dat is ingediend en casussen die zijn gestart in 2022, resp. 12 en 8. Wat wel opvalt is een toename van het aantal bestuurlijke interventie adviezen in combinatie met een daling van het aantal strafrechtelijke, fiscale en overige adviezen. Mogelijk dat dit verband houdt met het feit dat de meeste signalen afkomstig zijn van gemeenten en dat er meer dan voorheen mogelijkheden gezien worden om bestuurlijk te interveniëren.

Een eenduidige verklaring is echter niet te geven, omdat vooral ook de omstandigheden binnen een casus bepalend zijn voor het advies dat gegeven wordt. Er lijkt in ieder geval geen relatie met de thematiek aangezien er ook geen noemenswaardige verschillen zijn in de aantallen / soorten thema's waar de casuïstiek betrekking op heeft.

In het regieteam is aandacht gevraagd voor de cijfers rondom integrale casuïstiek onder andere in verband met de nieuwe werkwijze waarbij signalen worden ingecheckt via de DIO's. In 2024 zal hier een meer uitgebreid beeld voor worden opgesteld.

Ten aanzien van de cijfers in figuur 1 geldt dat het totaal aantal behandelde casussen kleiner kan zijn dan het totaal van alle ingediende signalen en signalen uit ondermijningsbeelden, omdat partners ook gezamenlijk signalen indienen. Bij Bibob gaat het daarnaast om de ondersteuning die geboden is bij casuïstiek én advies in het kader van beleid.

Figuur 1.
Cijfers casuïstiek

	2021	2022	2023
1. Aantal door het RIEC opgeleverde ondermijningsbeelden	3	0	0
2. Totaal aantal binnen het RIEC behandelde casussen	54	53	57
a. Voortgekomen vanuit ondermijningsbeelden	7	5	4
b. Signaal vanuit gemeente	27	29	35
c. Signaal vanuit OM	3	4	2
d. Signaal vanuit politie	18	15	12
e. Signaal vanuit Belastingdienst	12	8	8
f. Signaal vanuit overige partner(s)	2	3	4
3. Aantal maal dat een thema speelde in RIEC-casus	123	112	109
a. Mensenhandel en -smokkel	11	12	11
b. Georganiseerde hennepcultuur	17	13	11
c. Witwassen en financiële malversaties	39	35	31
d. Vastgoed	14	14	16
e. OMG's	4	2	1
f. Overige regionale thema's of handhavingsknelpunten – (Ongebruikelijk bezit, Synthetische drugs, vrijplaatsen, milieucriminaliteit, cybercrime, PGB, prostitutiesector)	38	36	36
4. Totaal aantal interventieadviezen n.a.v. RIEC-casussen	93	133	136
a. I Bestuurlijk	39	52	106
II Bibob	102	108	95
b. Strafrechtelijk	15	27	8
c. Fiscaal	23	20	11
d. Overige adviezen	16	34	11
5. Totaalbedrag integraal afgepakte gelden	€2.212.425,66	€1.647.000	€1.123.600

Bijlagen

I Cijfermatige verantwoording

2. Afgepakt vermogen

Binnen de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit in Noord-Nederland wordt nadrukkelijk ingezet op het afpakken van crimineel vermogen.

In figuur 2 is het totale bedrag aan opgelegd en afgepakt vermogen onderverdeeld per type interventie. Dit bedrag bestaat zowel uit opgelegde aanslagen, gelegd beslag als daadwerkelijk geïncasseerd vermogen.

Figuur 2.

Totaal integraal afgepakte gelden

Convenantpartner	Resultaten 2023
Bestuur	€ 0,-
Belastingdienst	€ 1.112.000,-
Politie	€ 11.600,-
Openbaar Ministerie	€ 0,-

Toelichting: De Belastingdienst directie MKB verantwoordt de resultaten van haar bijdrage aan de integrale samenwerking met overheidspartners in het kader van de LIEC/RIEC-samenwerking sedert 1 januari 2015 op twee aspecten. Primair communiceert Belastingdienst directie MKB de geïnde en/of verrekenende bedragen. Dit betreffen bedragen die naar aanleiding van de opgelegde aanslagen zijn ontvangen via betalingen en/of verrekeningen. Door uit te gaan van de daadwerkelijk geïnde en/of verrekenende bedragen wordt een zo zuiver mogelijk beeld gegeven van de resultaten van de fiscale interventies in het kader van de LIEC/RIEC-samenwerking. De opgelegde aanslagen als gevolg van de doorgevoerde correcties zijn vatbaar voor bezwaar- en beroepsprocedures. Door uit te gaan van de daadwerkelijk geïnde en/of verrekenende bedragen worden ook verminderingen van aanslagen in de verantwoording betrokken en worden geen virtuele opbrengsten meegerekend. Secundair communiceert Belastingdienst directie MKB de aanslagen waarvoor beslag is gelegd maar die nog niet zijn ontvangen als betalingen en/of verrekeningen. Het beslag dient tot extra zekerheid en kan gezien worden als potentieel inbare bedragen. Zodra het beslag wordt uitgewonnen zijn de betaalde en/of verrekenende bedragen terug te vinden onder de geïnde bedragen.

Belastingdienst directie MKB kantoor Groningen heeft in het kader van de samenwerking binnen het RIEC Noord-Nederland in 2023 € 144.000,- geïnd en/of verrekend en voor € 968.000,- (geheel of gedeeltelijk) beslag gelegd.

Ten aanzien van de afgepakte bedragen van de politie zien de weergegeven bedragen op beslaglegging van roerende en onroerende zaken. De politie heeft op basis van het strafrecht de bevoegdheid om op verschillende gronden beslag te leggen op goederen. Bij de registratie van beslag moet aan het goed waar beslag op is gelegd een waarde worden gekoppeld. Zo wordt voor onroerend goed bijvoorbeeld uitgegaan van de WOZ-waarde van het object. De in beslag genomen goederen vanuit de strafrechtelijke aanpak binnen de RIEC-casuïstiek vertegenwoordigen in 2023 een waarde van € 11.600,-. Deze waardering van de goederen wijkt in veel gevallen af van de uiteindelijke (executie) waarde.

De feitelijke toetsing of, en met welke waardering, het beslag wordt gehandhaafd vindt pas in een later stadium plaats. In sommige casussen zal het beslag mogelijk moeten worden teruggegeven en uiteindelijk dus niet worden “afgepakt”. Deze balans kan pas worden opgemaakt als een zaak onherroepelijk is. Vanaf 2018 is ervoor gekozen om ten aanzien van de afpakresultaten vanuit de strafrechtelijke aanpak naast de beslaglegging van de politie ook het daadwerkelijk geïncasseerde vermogen te verantwoorden. In het jaar 2023 is door het Openbaar Ministerie € 0 geïncasseerd in RIEC-verband.

Producten en diensten RIEC Noord-Nederland 2023

Van signaal tot interventie

Statistieken

26

Casussen informatiefase

22

Casussen uitvoeringsfase

9

Gesloten casussen

Versterken informatiepositie

Statistieken

25

Onderzoeken en informatieproducten

Producten & Diensten

Analyses voedingsbodem jonge aanwas

Ontwikkelen tool voor zicht op ondermijning

Diverse branchescans

Informatieproducten buitengebied

Rioolwateronderzoek

Fenomeenonderzoek en m.b.t. jonge aanwas, cybercriminele jeugdnetswerken, zorgcriminaliteit

Bestuurlijk advies en ondersteuning

Bibob

Statistieken

17

Ondersteuning beleid aantal gemeenten

104

Ondersteuning casuïstiek aantal dossiers

Producten & Diensten

Bibob Lenteschool

Basistrainingen Wet Bibob

Werksessie actualiseren Bibob-beleid

Advies en ondersteuning

Statistieken

101

Producten & Diensten

Algemene voorlichting over het RIEC, werkwijzen en convenant

Advies en ondersteuning bij uitvoering bestuurlijke en integrale controles

Advies over het indienen van signalen

Adviseren en ondersteunen bij het opzetten van een Lokaal Informatie Overleg (LIO) binnen de gemeenten

Bewustwording en weerbaarheid

Bewustwording en weerbaarheid

Statistieken

61

Producten & Diensten

Inzet ondermijnings-container/-set en ondermijningsgame

Bewustwordings-sessies voor o.a. agrariërs, 'de boer op', campagne 'Niet onder mijn neus'

#Alert programma (leerlingen, docenten en ouders)

Inzet van de Escaperoom 'Foute Centen'

Organisatie landelijk overleg Zeehavens Nationale Politie in Eemshaven samen met Eenheidsleiding Noord

VR-experience arbeidsuitbuiting

Bewustwordings-sessies voor gemeenteraden en Provinciale Staten

Workshop tijdens ondermijningsdag Provinciale Waterstaat

Conferenties en webinars

Statistieken

8

Producten & Diensten

Werksessie uitvoeringsplan Ondermijning Drenthe

RIEC Ondermijningsdag Noord-Nederland

Bestuurlijke bijeenkomst RIEC Noord-Nederland

Bestuurlijke bijeenkomst voor wethouders en gedeputeerden

Themadag Vastgoed

Focustafel Jonge Aanwas

Themadag Zorgfraude

Inspiratiesessie DIO's

Deze factsheet bevat slechts enkele voorbeelden en biedt geen volledig overzicht.

Bijlagen

III Financiële verantwoording RIEC Noord-Nederland

1. Inleiding

In deze bijlage is de financiële verantwoording over het jaar 2023 opgenomen. In de tweede paragraaf worden de baten en lasten van het RIEC Noord-Nederland beschreven. Dit betreft een volledig financieel overzicht van het RIEC Noord-Nederland met uitzondering van de baten en lasten voor projecten die worden uitgevoerd met incidentele middelen, deze worden apart verantwoord in bijlage IV. In de derde paragraaf is een overzicht opgenomen van de baten en lasten van de versterkingsgelden. De gerealiseerde begroting is opgenomen in paragraaf vier.

2. Structurele algemene RIEC-middelen

Het RIEC Noord-Nederland ontvangt jaarlijks verschillende bijdragen van het ministerie van Justitie en Veiligheid (hierna: ministerie). Dit betreffen bijdragen van respectievelijk € 1.435.000 (reguliere bijdrage), €90.000 (opstellen ondermijningsbeelden), €603.000 (versterken operationele uitvoeringskracht) en €250.000 (intelligence en analyse). In totaal is in 2023 een bedrag van €2.453.620 (incl. loonprijs- stijging 2023) ontvangen vanuit het ministerie.

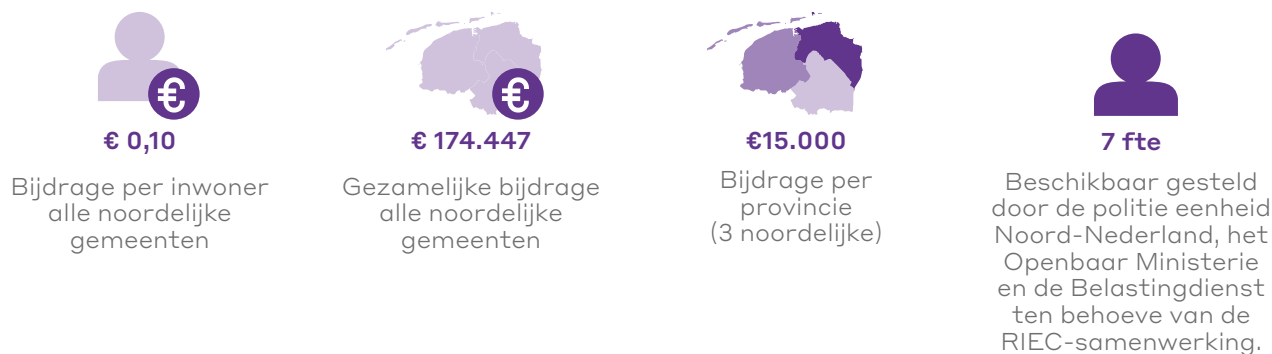
€ 2.453.620

Ontvangen vanuit
het ministerie

Cofinanciering

Het ministerie heeft aan het verstrekken van de reguliere bijdrage een aantal voorwaarden verbonden. Eén van deze voorwaarden betreft het organiseren van een regionale cofinanciering. De bijdrage van partners kan ook bestaan uit langlopende aanstellingen of detacheringen.

De cofinanciering in Noord-Nederland is als volgt opgebouwd:

- alle noordelijke gemeenten dragen €0,10 per inwoner bij aan het RIEC Noord-Nederland. Gezamenlijk komen de gemeenten op een bijdrage van € 174.447;
- de drie noordelijke provincies dragen €15.000 per provincie bij;
- de politie-eenheid Noord-Nederland, het Openbaar Ministerie en de Belastingdienst stellen gezamenlijk zeven FTE beschikbaar ten behoeve van de RIEC-samenwerking. Dit staat ongeveer gelijk aan €700.000 inzet aan personeel.

Gezamenlijk bedroegen de baten in 2023 € 2.872.857. De totale lasten van het RIEC-bureau bedroegen in 2023 € 3.464.821. Dit betekent een negatief resultaat ten opzichte van de begroting van € 568.821. Dit bedrag is opgenomen uit de reserve van structurele middelen die in 2022 zijn toegekend, waarvan een bedrag van 500.000,- meegenomen mocht worden naar 2023. Er hoeft derhalve geen verrekening plaats te vinden. Het negatief saldo was gedeeltelijk voorzien, omdat deze middelen zijn ingezet overeenkomstig het addendum bij de begroting van 2023. Een deel is het gevolg van een stijging van de salariskosten (door een cao wijziging).

3. Versterkingsgelden 2022 e.v.

Op basis van het versterkingsplan RIEC Noord-Nederland 2022 e.v. heeft het ministerie in 2023 een bedrag van €2.547.160 overgemaakt. Daarbij hebben is een kasschuif gedaan van 2022 naar 2023 van €412.840. Dit betekent een totale bijdrage in 2023 van €2.960.000.

Deze middelen zijn onder andere benut ten behoeve van het versterken van de uitvoeringscapaciteit. Zo hebben de politie, het OM en de Belastingdienst conform het versterkingsplan een liaison, beleidsmedewerkers en analisten aangenomen ter versterking van de aanpak van ondermijning. De gelden zijn in 2023 nog niet volledig benut, doordat de werving van medewerkers extra tijd in beslag heeft genomen. De gelden die overblijven uit 2023 worden doorgeschoven naar 2024. Ook voor het BOT geldt dat de eerste medewerkers pas in het najaar van start zijn gegaan, waardoor de middelen niet volledig zijn benut. Inmiddels zijn plannen gemaakt om deze middelen in 2024 alsnog in te zetten.

Vanuit het versterkingsplan 2022 e.v. is daarnaast ingezet op de integrale aanpak van ondermijnende criminaliteit in de havens, het buitengebied en in relatie tot jonge aanwas. Hiervoor is een bedrag van €940.000 begroot. De realisatie is €738.274. Dit betekent een overschot van €201.726. Dit verschil is met name te verklaren doordat niet het gehele programmageld is besteed. Het overschot wordt doorgeschoven naar 2024.

4. Realisatie begroting

RIEC-bureau

Baten RIEC Noord-Nederland 2023		Lasten RIEC Noord-Nederland 2023	
Bijdragen J&V			
Algemene Rijksbijdrage	€ 1.775.000,00	Personeelslasten	€ 2.807.323
Versterken uitvoeringscapaciteit	€ 603.000,00		
LPO J&V	€ 5.620,00		
Subtotaal	€ 2.453.620,00		
Cofinanciering			
Gemeenten	€ 174.237,00	Bedrijfsvoering	€ 192.692,00
Provincies	€ 45.000,00	Beheerskosten	€ 234.676,00
Politie	€ 200.000,00	Bijdrage LIEC	€ 60.000,00
		Huisvesting	€ 170.130,00
Subtotaal	€ 419.237,00	Subtotaal	€ 657.498,00
Opname uit reserve	€ 591.964,00		
Totaal baten	€ 3.464.821,00	Totaal lasten	€ 3.464.821,00

Versterkingsgelden

Baten		Lasten	Realisatie
Bijdrage J&V 2023	€ 2.547.160,00	<i>Uitvoeringscapaciteit</i>	
Kaschuif 2022	€ 412.840,00	Politie	pm
		Politie om niet	€ 125.771,00
		OM	€ 154.964,00
Totaal baten	€ 2.960.000,00	Belastingdienst	pm
		Ondersteuning t.b.v gemeente/ provincies (BOT)	€ 213.457,00
		Regionale ondermijnings- academie	€ 49.604,00
		Subtotaal	€ 543.796,00
		Integrale aanpak thema's	
		Havens	€ 419.035,00
		Buitengebied	€ 201.151,00
		Jonge aanwas	€ 118.088,00
		Subtotaal	€ 738.274,00
		Kasschuif 2024	€ 1.677.930,00
		Totaal lasten	€ 2.960.000,00

Eindverantwoording

Incidentele gelden 2019- 2023

Ontstaan van het RIEC Noord-Nederland

Eind 2009 startte in Noord-Nederland het project “Bestuurlijke aanpak van georganiseerde misdaad” door de ondertekening van het regionale RIEC-convenant. Dit betekende dat de partners voortaan gingen samenwerken in de aanpak van ondermijnende criminaliteit, ondersteund door een RIEC-bureau. De samenwerking en ondersteuning bestond uit:

- Integrale casusaanpak: het delen van informatie om de criminelen maximaal te kunnen aanpakken
- Bewustwording: voorlichting geven aan gemeenten
- Bestuurlijke advisering: vooral door ondersteuning bij de wet Bibob

Intensivering van de aanpak van ondermijning

Omdat de ondermijnende criminaliteit zich steeds meer manifesteerde werd ook de aanpak verder geïntensiveerd, in 2018 ontstond een landelijk ondermijningsfonds, waaruit de regionale samenwerking in RIEC-verband werd gestimuleerd door het toekennen van incidentele versterkingsmiddelen, €6.000.000 voor de periode 2019-2021. Dit leidde in hoofdlijnen tot de volgende nieuwe taakvelden:

- Doorontwikkeling integrale informatiepositie
- Verbreden bewustwording naar weerbaarheid
- Verbreden bestuurlijke ondersteuning door te ondersteunen bij de opvolging van de ondermijningsbeelden
- Vergroten uitvoeringskracht door de vorming van een integraal ondermijningsteam
- Versterken van het proces van samenwerking

Bestuurlijke focus- overbruggingskrediet 2021-2022

Om meer focus aan te brengen in bovenstaande ontwikkeling heeft de Stuurgroep RIEC Noord-Nederland op 16 september 2020 een bestuurlijke focus vastgesteld. De basis hiervan was gelegen in een position paper waarin, op basis van wetenschappelijke inzichten en de prioriteiten van partners werd aangegeven wat de meest dringende thema's waren die aangepakt moesten worden. Onder meer werd benoemd welke unieke kenmerken van de regio gelegenheden bieden die moeten worden aangepakt om de risico's op ondermijning te verkleinen. Dit heeft geleid tot een gekanteld plan, met de focus op de volgende onderwerpen:

- Buitengebied
- Havens
- Jonge aanwas

De aanpak is vormgegeven langs drie pijlers:

- Het versterken van de integrale informatiepositie
- Bewustwording & weerbaarheid
- Advies & ondersteuning

Voor de periode 2021-2022 is vervolgens door het Ministerie nog een extra bedrag van €2.000.000 toegekend aan overbruggingskrediet. In overleg met het Ministerie mochten de incidentele gelden worden uitgegeven tot 31 december 2023. Hieronder zal worden verantwoord wat er met de gelden is bereikt.

Verantwoording 2019-2021

Vanaf 2019 is in de jaarverslagen van het RIEC verantwoording afgelegd over zowel de structurele als incidentele gelden. In deze jaarverslagen wordt uitgebreid beschreven welke activiteiten in het betreffende jaar zijn uitgevoerd met behulp van de toegekende middelen. Te denken valt aan de ontwikkeling van de handreiking Publiek-Private Samenwerking, de inzet van de Ondermijningscontainer, de lancering van de Escaperoom 'Foute centen' en de campagne Niet onder mijn neus (<https://www.nietondermijnneus.nl/>). De intensivering heeft bovendien geleid tot een structurele versterking van de aanpak op de drie focusthema's. In het versterkingsplan RIEC Noord-Nederland 2022 e.v. staat beschreven welke geleerde lessen daarbij zijn meegenomen.

Verantwoording 2021-2023

Door een lange opstartfase, de Covid beperkingen en het feit dat er niet meer kan worden gevraagd van de RIEC-partners vanwege capaciteit gebrek is er vanuit de incidentele gelden een surplus ontstaan¹. In het jaarverslag 2021 is aangegeven dat een surplus is ontstaan van incidentele middelen dat in totaal ca. 1.6 miljoen bedraagt. Eind december 2021 is aan de partners van het RIEC Noord-Nederland gevraagd om additionele plannen in te dienen die ten goede komen aan de doelstelling waarvoor de middelen in beginsel zijn toegekend: de integrale aanpak van georganiseerde criminaliteit via het verbieden van het maatschappelijk draagvlak, het wegnemen van gelegenheidsstructuren en de maatschappelijke voedingsbodem waarin criminaliteit kan floreren. De partners hebben hier plannen voor geschreven, waarna projecten zijn opgestart. Deze projecten lopen door tot in 2023.

Project: **Groningse aanpak (€375.000 begroot)**

Wat was het doel?	Welke activiteiten zijn uitgevoerd?	Wat heeft het opgeleverd?
<p>Het inzitten op het verstevigen van de regionale aanpak van ondermijning.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Er zijn twee onderzoeken uitgevoerd door Tops & van der Torre: Groningse Praktijken en Ondermijning in het Ommeland.• Om de regionale aanpak van ondermijning verder te duiden is begin 2022 de Contourennota opgesteld.• Er is een projectleider aangetrokken om de regionale aanpak verder vorm te geven.• Start gemaakt met een strategisch communicatieplan.	<ul style="list-style-type: none">• De twee onderzoeken hebben inzicht gegeven die noodzakelijk is voor het inrichten van de aanpak van ondermijning. Uit deze rapportages blijkt dat de optelsom van situationele, sociale en economische factoren resulteert in riante criminele kansen in de tien Groninger gemeenten. Ook zijn de belangrijke thema's die spelen nader uitgelicht en blijkt dat er te weinig middelen (personeel en budget) zijn, om de aanpak van ondermijning op orde te krijgen.• Aan de hand van de Contourennota zijn de afgelopen periode, mooie stappen gezet. Zo is sinds eind 2022 sprake van een ambtelijk regionaal overleg 'aanpak ondermijning', waarin alle tien de gemeenten participeren, is een gezamenlijke -controle georganiseerd, zijn er twee informatiebijeenkomsten gehouden over ondermijning voor raads- en statenleden en wordt vanaf september een M-campagne gestart, waar alle tien de gemeenten aan deelnemen.• Communicatie is een belangrijk middel, om acties goed weg te zetten is er een start gemaakt met het opstellen van een strategisch communicatieplan.

Project: De Friese norm (€375.000 begroot)

Wat was het doel?

Met De Friese Norm werpen de overheden barrières op tegen ondermijnende criminaliteit en versterken en vergroten zij de weerbaarheid tegen ondermijning van zowel de overheden als inwoners.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

- Projectleider Friese norm aangesteld.
- De Friese norm is opgesteld en ondertekend (oktober 2022).
- Er heeft een 0-meting plaatsgevonden. Vervolgens wordt ieder half jaar een meting uitgevoerd om te kijken wat de stand van zaken is van de implementatie.
- Verschillende brainstormsessies en werksessies gehouden om de Gemeenten, Provincie, Wetterskip en FUMO te ondersteunen bij de implementatie van de onderdelen van de Friese Norm.
- In samenwerking met Communicatie van het RIEC en naar behoefte van de gemeenten wordt een interne en externe communicatiestrategie ontwikkeld waar interne- en externe communicatie een plek heeft.
- Op één gemeente na zijn alle gemeenten aangesloten (met financiële ondersteuning van de Provincie) op MMA.
- Ondermijning staat op de agenda van lokale driehoeken, interne meldpunten worden ingesteld.
- Lokale informatie overleggen/ casustafels worden bij de meeste gemeenten periodiek gehouden.
- In samenwerking met het RIEC is een trainer/opleider geworven (ondergebracht bij RIEC), is een opleidingsplan gemaakt, zijn de trainingen voor alle gemeenten gepland en deels al in 2023 uitgevoerd.

Wat heeft het opgeleverd?

- De Friese Norm is een intentieverklaring en beschrijft de (bestuurlijke) ambities van de Provincie Fryslân, het Wetterskip Fryslân, FUMO en de 18 Friese gemeenten in de aanpak van ondermijning.
- De Friese Norm is gestart met de komst van een projectleider die de rol heeft gekregen van aanjager, ontwikkelaar en verbinder. Er wordt ingezet op het ontwikkelen van scholing en leergangen, bevorderen van de integrale samenwerking en het stimuleren van bewustwording.
- De 0-meting geeft inzicht hoever de aangesloten partijen zijn en waar zij mee kunnen gaan beginnen. Hierdoor kan een gerichte aanpak worden opgezet.
- Een belangrijk resultaat van de Friese norm is dat het zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau de onderlinge verbinding in de aanpak van ondermijning nog verder heeft versterkt. De bestaande bestuurlijke- en ambtelijke overlegstructuur, de app groep Friese norm met 41 leden, de werksessies en bijeenkomsten dragen ertoe bij dat gezamenlijk stappen worden gezet, kennis en ervaring wordt gedeeld. Opvallend is dat er steeds meer uitwisseling is van best practices en dat bij de aanpak van casuïstiek heel makkelijk hulp gevraagd wordt van andere gemeenten. De verbinding met het RIEC is daarnaast versterkt. De beschikbare expertise is voor de Friese Gemeenten nog verder ontsloten.
- Er is een toename in de vraag naar bewustwordingssessies.
- Er is een eerste hand gelegd aan een Toolkit communicatie. Deze zal in 2024 worden opgeleverd en is beschikbaar voor de gehele regio Noord-Nederland.

Project: **Plan Súdwest-Fryslân: vitaal buitengebied (€150.000 begroot)**

Wat was het doel?

Versterken van de integrale aanpak van ondermijning in de gemeente Súdwest-Fryslân onder de noemer 'Vitaal buitengebied'.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

- Er is een projectleider aangesteld die aan de slag is gegaan met het verder uitwerken van het projectplan.
- Er is veel ingezet op bewustwording en weerbaarheid door verschillende bewustwordingssessies (o.a. op scholen en ten behoeve van verschillende sectoren)
- Campagnemateriaal ingezet tijdens de bewustwordingssessies.

Wat heeft het opgeleverd?

- De aanstelling van de projectleider heeft er o.a. voor gezorgd dat ondermijning als prio 1 is opgenomen in het nieuwe Integraal Veiligheidsplan (2024-2028). Dit betekent ook dat de surplus gelden ervoor hebben gezorgd dat ondermijning nu college breed wordt gedragen en er onverminderd verder gegaan kan worden met de uitvoering.
- Ondermijning en dan met name de preventieve kant wordt breder belicht in het nieuwe Integraal Veiligheidsplan (IVP). Er wordt niet alleen ingezet op repressie maar ook op preventie. Er wordt breed voorlichting gegeven over ondermijning over het Identificeren van potentiële risico's en kwetsbaarheden waaronder ook in landelijke gebieden, het organiseren van de week van het geld (Hackshield op scholen), week van de veiligheid, en diverse campagnes (o.a. MMA) om de meldingsbereidheid te vergroten. Dit zorgt voor steeds meer verbinding intern en extern.

Project: **RBPO (€7500 begroot)**

Wat was het doel?

Het organiseren ambtelijke bijeenkomst op de schaal van Noord-Nederland, waar het geprioriteerde thema cyberveiligheid en de relatie die dit heeft naar ondermijnende criminaliteit centraal staat. Met als uiteindelijke doel dat ambtenaren op lokaal niveau handvatten hebben gekregen in wat zij kunnen doen in de bewustwording, weerbaarheid en aanpak van deze nieuwe, ingewikkelde en thema-overstijgende vorm van criminaliteit.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Bijeenkomst cyberveiligheid heeft plaatsgevonden. Het evenementen team van het RIEC heeft hier ondersteuning bij geboden.

Project: **Politie & OM (€350.000 begroot)**

Wat was het doel?

Het versterken van de (integrale) aanpak van ondermijning door het afpakken van inkomsten uit ondermijnende criminele activiteiten.

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

- Er is een ketenregisseur afpakken aangesteld.
- Het Kernteam Integraal Afpakken (KIA) is gestart.

Wat heeft het opgeleverd?

Helaas heeft de werkwijze via het KIA niet die resultaten opgeleverd waarop was gehoopt. Daarom is besloten het project af te sluiten. Wel blijven de politie en het OM inzetten op afpakken en gezamenlijk wordt gekeken hoe dit het beste vorm kan krijgen.

Project: **Aanjager cyber (begroot €50.000)**

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

- De aanjager cyber is in augustus 2023 aangesteld en is ondergebracht bij het RIEC.
- Het betreft een cofinanciering.

Project: Drentse gemeenten (€500.000 begroot, verdeeld 3 regio's in Drenthe)

Wat was het doel?

Zuidwest-Drenthe (gemeenten: De Wolden, Midden-Drenthe, Hoogeveen, Westerveld en Meppel)

Opvolging geven aan het integrale onderzoek naar arbeidsmigranten in zuidwest Drenthe. (€150.000)

Noord en Zuidoost-Drenthe Aanpak (PGB) zorgfraude in Drenthe. Het project is onderverdeeld in twee gebieden.

Het gebied Noord-Drenthe zal zich richten op het meer zicht krijgen op het onderwerp zorgfraude (basis op orde) (€150.000)

Het gebied Zuidoost-Drenthe zal zich richten op een investering van kwaliteitsaspecten van procesverloop in de keten, kwaliteitstoetsing en borging zorgaanbieder en inregelen Bibob zorg. (€150.000)

Werkgroep cyberveiligheid (Drenthe)
Vanuit de gemeente Meppel is een verzoek gedaan om geld te reserveren voor het project cyberveiligheid Noord-Nederland (€30.000)

Welke activiteiten zijn uitgevoerd?

Zuidwest Drenthe

- De geschreven plannen in zuidwest Drenthe kwamen niet geheel van de grond.
- Binnen het Drentse (twaalf gemeenten) is onderzocht welke thema's urgentie hebben: daar is drugs en mensenhandel uit naar voren gekomen. Hierop heeft men ook een Drentse werkgroep inzake Mensenhandel in het leven geroepen, waarvan de ketenregisseur onderdeel uitmaakt. Hiermee is afgestemd om een commercial te maken.
- Er is afstemming met de politie geweest over het maken van de commercials.
- Afstemming met Stichting M. om te kijken hoe de commercials een bijdrage kunnen leveren aan bewustwording en verhogen meldingsbereidheid op de thema's drugs en Mensenhandel
- Op basis van het voorgaande zijn de scripts voor de commercials in 2023 geschreven. Het is nu alleen een kwestie van uitvoering. In 2024 zal de commercial gaan draaien.

Noord en Zuidoost-Drenthe

- Inzet op het onderwerp zorgfraude.
- Projectleiding aangesteld die aan te slag gaat met de plannen van aanpak.
- Onderzoek PGB en Zorgfraude uitgevoerd
- Tijdens de themabijeenkomst zorgfraude van het RIEC Noord-Nederland zijn de conclusies en aanbevelingen gepresenteerd.

Werkgroep cyberveiligheid

- Bijdrage aan het ontwikkelen van een Living lab voor de regio.

Wat heeft het opgeleverd?

Zuidwest-Drenthe

- Door het ontwikkelen van de commercial is o.a. de van de samenwerking met verschillende partners versterkt.
- Door de samenwerking met Meld Misdaad anoniem kan er beter inzicht worden verkregen in de resultaten. Deze medewerking van MMA en resultaten worden ook meegenomen in de ontwikkeling van de Drentse aanpak.

Noord en Zuidoost-Drenthe

- Door het analyseren van de aanpak van PGB- en zorgfraude op lokaal/regionaal niveau binnen een aantal gemeenten wordt duidelijk waar voor hen de opgaven liggen. Bovendien maakt het duidelijk dat de oplossing niet slechts bij de lokale overheden ligt, maar ook bij landelijke partners en de wetgevende macht. Kortom, de aanpak kan alleen effectief als de randvoorwaarden (de basis op orde) bij alle ketenpartners kloppend zijn. De gewenste opbrengst van de bijeenkomst zal dan een voorbereid bestuurlijk signaal vanuit gemeenten in Noord-Nederland zijn, waarbij wordt opgeroepen tot het erkennen van het probleem en het komen tot een oplossing.

Financiële verantwoording

Toegekende en ontvangen incidentele gelden

In totaliteit heeft het RIEC Noord-Nederland €8.000.000,- aan incidentele middelen toegekend gekregen voor de periode 2019-2022. Het gaat om een bedrag van €6.000.000,- vanuit het ondernemingsfonds en €2.000.000 aan overbruggingsbudget.

Besteding middelen per jaar

Voor de jaren 2019 en 2020 is o.a. bij de jaarlijkse verantwoording aangegeven dat door benodigde opstarttijd en COVID-beperkingen sprake is geweest van overschotten. Voor de exacte verantwoording over de jaren heen is het van belang inzicht te hebben in de besteding van de verkregen middelen per jaar.

	Ontvangen	Gerealiseerd	Resterend
2019	€ 1.919.000	€ 748.712	€ 1.170.288
2020	€ 2.017.000	€ 1.601.208	€ 415.792
2021	€ 2.064.000	€ 1.985.212	€ 78.788
2022	€ 2.000.000*	€ 2.106.857	€ -106.857

**Overbruggingskrediet 2021-2022. In 2022 is een deel van de opgebouwde reserve van de incidentele gelden ingezet.*

Ten opzichte van de ontvangen middelen is in het jaar 2019 een bedrag van € 1.170.288 niet tot besteding gekomen. In het jaar 2020 is sprake geweest van aanzienlijk minder overschot (€ 415.792) en is een groot deel van het verkregen budget gerealiseerd. In het jaar 2021 is €1.985.212 gerealiseerd en in 2022 is een beroep gedaan op de opgebouwde reserve. Dit maakt een totaal restant/surplus aan incidentele gelden van: €1.558.011.

Ten aanzien van de surplus gelden hebben de RIEC-partners voor een bedrag van €1.787.500 aan plannen geschreven. Dit bedrag is hoger dan het surplus van de incidentele gelden. Als het gehele bedrag besteed zou worden, zou nog een beroep gedaan kunnen worden op de reserve vanuit de structurele gelden. Dat bleek echter niet nodig. Uiteindelijk is namelijk €820.122,23 van de surplus gelden besteed.

Voorts is er ter ondersteuning van de regionale normen een bestuurlijk expert ingezet. De expert is bekostigd vanuit het restant van de incidentele gelden. Dit heeft €129.819 gekost.

Naast de surplus projecten is er in 2023 ook uitloop geweest van het in 2019 gestarte project 'Gemeentelijke intelligence', ook wel bekend als de ontwikkeling en uitrol van de Branche en Bibobscan. In 2023 zijn nog vijf gemeenten aangesloten op de branchescan ad. €6.090 per uitrol, waardoor er nog een bedrag van €30.450 is besteed vanuit het incidentele geld. Kortom van de incidentele reserve van €1.558.011 is in 2022 – 2023 een bedrag van € 980.391,39 uitgegeven. Dit betekent een positief saldo van €577.619,61. Dit bedrag zal worden teruggeboekt aan het Ministerie van J&V.

Financieel overzicht 2022-2023 inzet surplus

Wie: Groningse gemeenten

wat	Begroot	Realisatie
Bestuurlijke aanpak van ondermijning in Groningen, gericht op intra gemeentelijke samenwerking, langs de volgende sporen: <ul style="list-style-type: none">Regionaal interventieteamVerstevigen netwerk en kennisontwikkelingAanvullend onderzoek regionaal ondermijningsbeeld (Bibob)	€ 375.000,-	€ 49.524,99

Wie: Drentse gemeenten

wat	Begroot	Realisatie
Zuidwest-Drenthe (gemeenten: De Wolden, Midden-Drenthe, Hoogeveen, Westerveld en Meppel) Opvolging geven aan het integrale onderzoek naar arbeidsmigranten in zuidwest Drenthe. (€150.000) Totaal commercials €14.530.	€ 450.000,-	€ 200.225,00
Noord en Zuidoost-Drenthe Aanpak (PGB) zorgfraude in Drenthe. Het project is onderverdeeld in twee gebieden.		
Het gebied Noord-Drenthe (Assen eo) zal zich richten op het meer zicht krijgen op het onderwerp zorgfraude (basis op orde) (€150.000) Totaal €61.720		
Het gebied Zuidoost-Drenthe (Emmen eo) zal zich richten op een investering van kwaliteitsaspecten van procesverloop in de keten, kwaliteitstoetsing en borging zorgaanbieders en inregelen Bibob zorg. (€150.000) Totaal €123.975		

Wie: Friese Gemeenten

wat	Begroot	Realisatie
Met De Friese Norm werpen de overheden barrières op tegen ondermijnende criminaliteit en versterken en vergroten zij de weerbaarheid tegen ondermijning van zowel de overheden als inwoners.	€ 375.000,-	€ 241.280,04

Wie: Gemeente Súdwest-Fryslân

wat	Begroot	Realisatie
Vitaal buitengebied. Doel: het verhogen van de (digitale) weerbaarheid van inwoners en bedrijven binnen gemeente Súdwest-Fryslân middels bewustwording, zodat zij geen dader c.q. slachtoffer worden van criminele ondermijnende activiteiten.	€ 150.000,-	€ 150.000,00

Wie: **Werkgroep cyber RBPO**

wat

€7500 gereserveerd voor een brede ambtelijke bijeenkomst op de schaal van Noord-Nederland, waar het geprioriteerde thema cyberveiligheid en de relatie die dit heeft naar ondermijnende criminaliteit centraal staat. (€7892,20 realisatie)

Cofinanciering van het project cyberveiligheid Noord Nederland. (+/- €30.000). (€24.800 realisatie)

Begroot

€ 37.500,-

Realisatie

€ 32.692,20

Wie: **Politie/OM**

wat

Richten zich op het laagdrempelig afpakken.

Doel het versterken van de (integrale) aanpak van ondermijning door het afpakken van inkomsten uit ondermijnende criminele activiteiten.

Begroot

€ 350.000,-

Realisatie

€ 95.400,00

Wie: **Cyber**

wat

Aanjager cyber

Begroot

€ 50.000,-

Realisatie

€ 50.000,00

Totaal

€ 1.787.500,-

€ 820.122,23

Overige uitgaven incidentele gelden (niet begroot)

Project: **Gemeentelijke intelligence**

wat

Verdere uitrol branchescan, vier gemeenten zijn aangesloten.

Realisatie

€ 24.360,00

Project: **Bestuurlijke ondersteuning**

wat

Ondersteuning ten behoeve van de Drentse aanpak ondermijning (0,5fte)

Realisatie

€ 129.819,16

Totaal

€ 160.269,16

Resterende incidentele gelden

€ 577.619,61

RIEC

Noord-Nederland

Postadres:
Postbus 21000
8900 JA Leeuwarden
E: info@riecnoord.nl

© 2024, Regionaal Informatie en Expertisecentrum Noord-Nederland (uitgegeven in eigen beheer). Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.